

A decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes and two thin blue lines. One line starts from the top left and extends towards the center, while the other starts from the top right and extends towards the center. The circles are positioned in the upper and lower right areas of the page.

Beszámoló a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár 2013. évi munkájáról

Szeged

Palánkainé Sebők Zsuzsanna
igazgató

2014. január 27.

Tartalom

1.	Középpontban az OLVASÁS.....	2
1.1.	Az év során történt meghatározó jelentőségű változások.....	3
1.2.	A 2013. évi főbb munkatervi pontok teljesülése	3
2.	Szervezeti kérdések:.....	5
2.1.	Szervezeti, személyi változások, szervezeti ábra	5
2.2.	Az intézmény alapküldetéseiben történt változások.....	6
3.	A könyvtári szolgáltatások és a működés bemutatása.....	7
3.1.	Gyűjteményszervezés – állományépítés	7
3.2.	Tájékoztatószolgálat, tájékoztató eszközök.....	13
3.3.	Könyvtári szolgáltatások és a működtetésükhöz szükséges infrastruktúra	14
3.4.	Könyvtárhasználat bemutatása	21
3.5.	Elektronikus könyvtár – digitalizálás – e-infrastruktúra	22
4.	Megvalósult és folyamatban lévő pályázatok	25
5.	Képzési, menedzsment, közművelődési és PR.....	28
5.1.	Képzés, továbbképzés.....	28
5.2.	Menedzsment és minőségfejlesztési tevékenységek	30
5.2.1.	Menedzsment tevékenység.....	30
5.2.2.	Minőségirányítás	31
5.3.	Rendezvények.....	31
5.4.	Kiadványok, szakmai publikációk.....	36
5.5.	PR tevékenység.....	38
6.	Megyei könyvtár területi feladatellátása	39
6.1.	Kötelestáradányokkal kapcsolatos feladatok	39
6.2.	ODR tevékenység	39
6.3.	Területi ellátó munka.....	39
6.4.	A kistérségi könyvtári ellátás megszervezése.....	41
6.5.	Nemzetiségi könyvtári ellátás bemutatása.....	42
6.6.	Statisztikai feladatok és adatszolgáltatás	42
7.	Munkaterven kívüli feladatok teljesítése.....	43
8.	Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük.....	43
8.1.	Létszám és bérigazgatás.....	43
8.2.	Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása.....	43
8.3.	Jelentősebb eszközbeszerzések.....	44
8.4.	Dologi kiadások	44
8.5.	Vagyonkezelés.....	44
9.	Partnerség és önkéntesség	45
1.	melléklet.....	47
2.	melléklet.....	49

BEVEZETÉS

1. Középpontban az OLVASÁS

Könyvtárunk több mint 130 éve szolgálja Szeged és Csongrád megye lakosságát: mára meghatározóvá kulturális intézménnyé vált a kutatást segítő, támogató gyűjteményével, az információszerzést, tanulást és kulturált időtöltést segítő szolgáltatásaival, a helytörténeti dokumentumok gyűjtésével, a helyi írott dokumentumok megőrzésével. A felhasználók különböző rétegeit szolgáljuk ki nap mint nap: a tudományos, ismeretterjesztő, szórakoztató könyvek és folyóiratok mellett nem-hagyományos dokumentumokat kölcsönözhetnek, használhatnak látogatóink, a helytörténet kutatói aprónyomtatványok, kéziratok segítségével tárhatják fel lakóhelyük történetét. Régi és ritka dokumentumaink, különgyűjteményeink hazai és nemzetközi kutatók tudományos munkáját segítik. Online szolgáltatásainkkal lehetőséget nyújtunk könyvtárunk használatára időtől, helytől függetlenül.

Az új kihívásoknak megfelelően új eljárásokat tanulunk meg, új szolgáltatásokat vezetünk be, újabb olvasói rétegek felé nyitunk, alkalmazkodunk a társadalmi változásokhoz, a változó felhasználói igényekhez.

De a könyvtár nem csak passzív szolgálója az olvasói igényeknek, hanem aktív, kezdeményező szerepet is kell vállalnia, meg kell keresni és használni kell mindazon csatornákat, amelyeken keresztül új szolgáltatási formákkal tudja kielégíteni az új információs igényeket. Az általunk kezelt hatalmas információvagyon sokrétű feltárása, rendszerbe szervezése a hagyományos feladatokhoz tartozik, de a szolgáltatás egyre erősebben a digitális világ felé tolódik.

Az új kihívásoknak való megfelelés, a XXI. századi technikai eszközök alkalmazása mellett sose feledjük: a könyvtár legfontosabb szerepe az olvasóvá nevelés, az olvasás népszerűsítése.

Ezt bizonyítja a tavalyi év kiemelkedő projektje az *Olvasó Dél-Alföld* pályázat keretében szervezett, *A Dél-Alföld legtöbbet olvasó települése* vetélkedő is, ahol a középpontban az OLVASÁS népszerűsítése állt. A sikeresen megvalósított programsorozat során nagyon sok pozitív visszajelzést kaptunk, ami azt bizonyítja, hogy még mindig szükség van a jó könyvre, az olvasás élményére, csak a rohanó hétköznapiakban hajlamosak vagyunk ezt elfelejteni.

A továbbra sem javuló gazdasági viszonyok között intézményünk jórészt teljesítette a 2013. évi munkatervben foglaltakat. Éves költségvetésünk nem emelkedett, de már azt is pozitív eredménynek tekintjük, hogy nem csökkent. Létszámleépítés nem volt az intézményben, az év során közcélú foglalkoztatottak is segítették a feladatvégzést.

Intézményünk a megyei könyvtárak közül a legnagyobb költségvetéssel működő, legtöbb dolgozót foglalkoztató, legnagyobb állománnyal rendelkező könyvtár. 118,25 fő az engedélyezett létszámunk, amely az alábbiak szerint oszlott meg csoportonként 2013-ban:

Menedzsment:	3 fő
Olvasószolgálati osztály:	41 fő
Fiókhálózati osztály:	24 fő
Megyei hálózati csoport:	3 fő
Feldolgozó, gyarapító csoport:	8 fő
Gyűjteményi osztály:	3 fő
Gazdasági osztály:	5 fő
Műszaki csoport	20 fő
Számítástechnikai csoport	4 fő

Titkárság: 2 fő
Restauráló- és könyvkötő műhely 6 fő

Megyei könyvtári szerepünkben jelentős változást hozott a tavalyi év annak ellenére, hogy intézményünket a fenntartó váltás nem érintette, hiszen mi eddig is Szeged Megyei Jogú Város fenntartása alatt működünk. A kibővült megyei feladatok mellett a KSZR működtetésének kiépítése, a feladatok ellátását biztosító személyi feltételek átgondolása, a kistelepülések bizalmának erősítése volt a legfontosabb kitűzött cél.

1.1. Az év során történt meghatározó jelentőségű változások

Az elmúlt év egyik legjelentősebb változását a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetése jelentette. Jogszabályváltozás következtében 2013. január 1-jétől a települési önkormányzatok kötelező könyvtári szolgáltatási feladatukat vagy önállóan, vagy a megyei könyvtár szolgáltatásainak igénybevételével teljesíthetik.

Intézményünkkel 25 település kötött szerződést: Ambrózfalva, Árpádhalom, Csanádalbertyi, Csengele, Derekegyház, Eperjes, Ferencszállás, Kiszombor, Királyhegyes, Klárafalva, Kövegy, Kübekháza, Magyarcsanád, Nagyér, Nagylak, Nagytőke, Óföldségek, Öttömös, Pitvaros, Pusztamérges, Pusztaszer, Szegvár, Székkutas, Tiszasziget, Újszentiván.

A 25 település után 20.382.260,- Ft állami támogatásban részesültünk a lakosságszám kategória szerint.

Az új szolgáltatás ellátás nemcsak a megyei hálózati csoport munkatársainak jelentett új feladatokat, hanem az intézmény többi szervezeti egységének is. (vezetés, beszerzés, feldolgozás, folyóirat gazdasági, műszak, informatika, olvasószolgálat)

Szintén jelentős változás volt, hogy a módosított könyvtári törvény értelmében Szeged MJV Önkormányzata megyei könyvtárfenntartó lett. Az éves költségvetésünk nagyságában ez nem jelentett változást, összetételében igen: részben állami támogatásból, részben önkormányzati támogatásból tevődik össze az éves fenntartási keretünk.

A könyvtárhasználat szempontjából fontos, hogy 2013-ban a fiókkönyvtárak új nyitva tartási és munkarendet vezettek be. Az előkészítés több hónapig tartott. Átgondoltan, a könyvtárhasználók igénye szerint alakították ki az új nyitva tartási időt. Az eltelt egy év tapasztalata és a használók visszajelzése alapján sikerült a legkedvezőbb heti rendet bevezetni.

A könyvtári fejlesztés szempontjából kiemelt jelentőségű változás, hogy valamennyi fiókkönyvtárunkban bevezetésre került a számítógépes kölcsönzés.

2013-ban teljesült egy több éves célunk, mondhatjuk úgy is, hogy álmunk: sikerült új gépkocsit vásárolni. A régi, 13 éves, több mint 400.000 km-t futott Opel Astra autót lecseréltük egy új Opel Zafirára. A megyei feladatok ellátásához, a KSZR szolgáltatás zökkenőmentes biztosításához elengedhetetlenül szükséges volt a csere. Az új autó árát részben a fenntartónk biztosította céltámogatásként, részben KSZR támogatásból és önerőből teremtettük elő.

1.2. A 2013. évi főbb munkatervi pontok teljesülése

A 2013-ban megfogalmazott legfontosabb alapeladatok jelentős része megvalósításra került.

A gyűjtemény fejlesztése, feltárása, megőrzése, gondozása.

Az elmúlt évben is tervszerűen, folyamatosan fejlesztettük könyvállományunkat és a nem hagyományos dokumentumainkat is. A dokumentumvásárlásra fordított keretet 2012-es bázis szinten terveztük, amit sikerült tartani. A dokumentumbeszerzési keret jelentős emelkedését az

intézményünkkel szerződést kötött kistelepülések (KSZR) állományfejlesztésére fordított állami támogatás eredményezte.

A beszerzett dokumentumok feltárása a Corvina integrált rendszerben történt. Az újonnan érkezett dokumentumok azonnali feltárása, kereshetővé tétele folyamatos, ennek a gyorsaságnak jelentős „olvasómeztartó” szerepe van. A használóink megszokták, hogy a könyvesbolt kirakatában látott legújabb könyvet, 1 hét múlva már kölcsönözhetik.

A retrospektív állományfeltárás tervszerűen haladt 2013-ban. Az 1950 előtt beszerzett dokumentumok feltárása mellett tovább folytatódott a különgyűjtemények, a helyismereti gyűjtemény aprónyomtatványainak feltárása is.

Az Corvina katalógus mellett folyamatosan fejlesztettük saját készítésű adatbázisainkat is.

- Tájékoztatás a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól.

2013-ban is könyvtári tagság nélkül használhatták az érdeklődők az előtérben elhelyezett számítógépet, amelyen a saját szolgáltatásaink és katalógusunk mellett tájékozódhatnak más könyvtárak állományáról, szolgáltatásairól is.

- Könyvtárak közötti dokumentum és információcsere.

A könyvtárközi kölcsönzési statisztikánk jelentős emelkedést mutat. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a MOKKA-ODR rendszert a könyvtárosok egyre magabiztosabban használják.

Folyamatosan fejlesztjük a Közhasznú Információs Rendszerünket, amelyet minden felhasználható elérhet az interneten és a könyvtárban elhelyezett érintőképernyős terminálon.

- Elektronikus könyvtári dokumentumok elérésének biztosítása.

Elektronikus könyvtárunk fejlesztése tervszerűen haladt. Jelentős előrelépés az NKA támogatásból megvalósított szegedi képeslapok feltárása.

- A digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításának segítése, az egész életen át tartó tanulás erősítése.

2013-ban is folytattuk a számítógép használatának elsajátítását segítő tanfolyamainkat, melyek célközönsége a munkanélküliek, a nyugdíjasok, a nem formális oktatásban részt vevők. Az információszerzés könyvtári környezetben címmel meghirdetett, a felhasználók információszerzését támogató tanfolyamok az oktatásban, a továbbképzésben résztvevőket segítik, támogatják a tanulás különböző formáinak résztvevőit. Nagy sikere volt a digitális fotózás alapjait bemutató tanfolyamunknak.

- Az oktatás, a képzés segítése, a tudományos kutatás és adatbázisokból történő információkérés lehetőségének biztosítása.

A formális képzésben résztvevők – óvodától az egyetemig – könyves háttérének biztosítása, az információkhoz való hozzáférés lehetőségének biztosítása alapfeladata a könyvtárnak. Gyermekkönyvtárunk, fiókkönyvtáraink óvodásoknak, általános iskolásoknak tartanak mesefeldolgozásokat, könyvtári foglalkozásokat, rendhagyó órákat, vetélkedőket, kézműves foglalkozásokat. A tájékoztató részleg munkatársai helyi értékeket bemutató órákat, rendhagyó irodalmi és történelem órákat szerveznek felsősöknek és középiskolásoknak.

Az oktatási intézményeket érintő átalakulások következtében az iskolai oktatást támogató foglalkozások számának enyhe csökkenése figyelhető meg. Ez leginkább a délután 4 óráig tartó iskolai elfoglaltsággal magyarázható. Ez a tendencia megfigyelhető a TÁMOP támogatással szervezett iskolai foglalkozásoknál is: az elmúlt évben nehezebb volt megfelelő időpontot találni, a meghatározott létszámot nem mindig tudta teljesíteni az iskola.

- Kulturális és közművelődési rendezvények, programok szervezése.

Az évente visszatérő programjaink, rendezvényeink beépültek a város kulturális életébe. Az éves rendezvénytervben vállalt programokat, kiállításokat megtartottuk, sőt túlteljesítettük. Az év közben jelentkező ad hoc felkérések, saját ötletek mind megvalósultak. Fontos megemlíteni, hogy a rendkívül gazdag programkínálat sok esetben túlmunkát, a feladatok egyenlőtlen elosztását jelenti a munkatársak körében.

2013-ban egy teljesen új megjelenési kezdeményezést indítottunk el: az Októberi Könyvtári Napokhoz kapcsolódóan kitelepültünk az ÁRKAD bevásárló központba, ahol színes könyves kavalkáddal hívtuk fel a figyelmet a könyvtárak, az olvasás fontosságára.

2013-ban megvalósult szakmai prioritások:

- Az olvasók információval történő ellátása: a helyszínen eredeti dokumentumok kézbe adásával vagy távolról, elektronikusan nyújtott szolgáltatások formájában.
- Távoli, otthonról elérhető szolgáltatások kialakítása, a meglévők továbbfejlesztése.
- A digitális tartalomszolgáltatás fejlesztése, a feltöltött tartalmak visszakereshetőségét segítő metaadatok körének bővítése.
- Országos programokhoz, évfordulókhoz kapcsolódó rendezvények szervezése.
- Szakmai pályázatok figyelése, írása, megvalósítása a sokrétű könyvtári tevékenység biztosításához.
- Az folyamatban lévő pályázatink sikeres befejezése, lezárása.
- Az élethosszig tartó tanulás segítése a lakosság informatikai oktatásával, a felhasználóképzéssel.
- A tervszerű gyarapítás, apasztás munkafolyamatainak összehangolása, az állomány folyamatos gondozása.
- Saját építésű adatbázisaink továbbfejlesztése.
- A fiókkönyvtárakban kialakított új nyitvatartási- és munkarend bevezetése, megismertetése a látogatókkal.
- A számítógépes kölcsönzés teljes körű bevezetése a fiókkönyvtárakban.
- A KSZR szerződésekben rögzített könyvtárellátási feladatok középtávú tevének elkészítése településekre lebontva.

Részben megvalósult szakmai tervek:

- Az olvasók, a használók számának emelése, különös tekintettel a gyermekek olvasóvá nevelésére, könyvtárpedagógiai foglalkozások, olvasásnépszerűsítő programok tartásával.
- A szakrendi állomány retrospektív feltárása.
- A technikai eszközök, a tárgyi feltételek szinten tartása, lehetőség szerinti javítása

2. Szervezeti kérdések:

2.1. Szervezeti, személyi változások, szervezeti ábra

Jelentősebb belső szervezeti változások nem történtek az év folyamán. Munkaerő kapacitásunkat a belső munkák, feladatok részbeni átcsoportosításával tettük hatékonyabbá.

A megváltozott megyei feladatellátással és a KSZR szolgáltatással jelentős többletfeladat adódott. A hálózati csoport létszáma 2013-ban maradt 3 fő, a megnövekedett feladatokat pedig intézményi szinten osztottuk el. Az érintett munkatársak munkaköri leírásának módosítása elkészült.

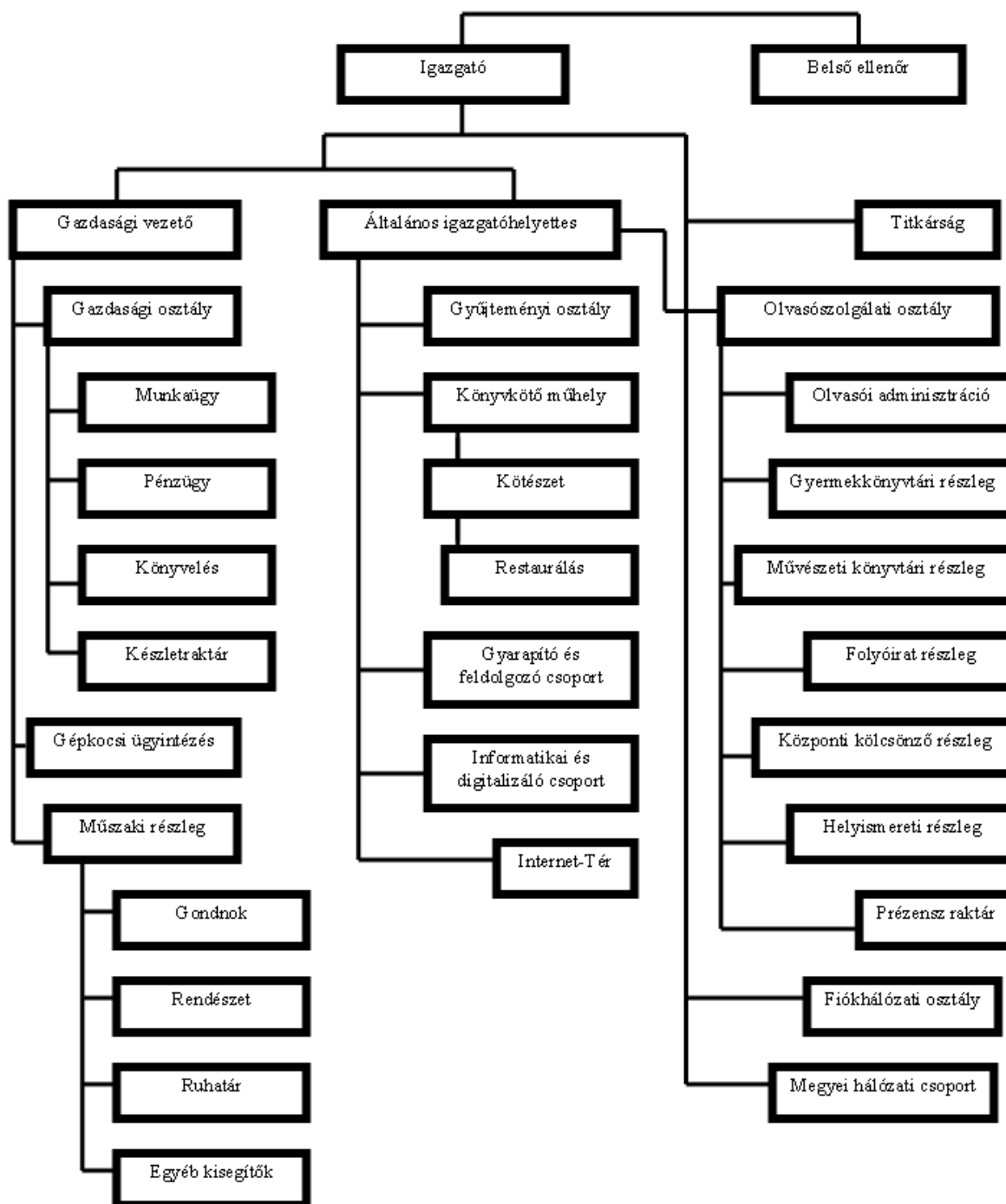
2013-ban könyvtár engedélyezett létszáma 118.25 fő, amely státuszon 134 munkatárs végzi feladatát. A két nagylétszámú osztály – olvasószolgálati és fiókhálózati – élén nem történt változás. A könyvtári menedzsmentben két jelentős változás történt. Az elmúlt év október 31-ig a könyvtár napi ügyrendjét az intézmény igazgatóhelyettese intézte, aminek oka, hogy az igazgatói posztra kiírt pályázat két esetben eredménytelen lett. A 3. pályázat zárult eredményesen, így 2013. november 1-től ismét Palánkainé Sebők Zsuzsanna vezeti az intézményt.

A könyvtár gazdasági vezetője 2012. februárjától GYEDEN van. A helyettesítésre kiírt pályázatok sorra eredménytelenek lettek. A 4. pályázat zárult sikerrel, 2013. augusztus 1-jétől Tripolszky Balázs gazdaságvezető irányításával működik a gazdasági osztály.

Nagyon alacsony fluktuáció jellemezte az elmúlt évet, hiszen a nyugdíjra jogosultságot szerzett kollégák száma egyre csökken.

Az év folyamán 3 fő közcélú foglalkoztatottat alkalmazott a könyvtár.

A Somogyi-könyvtár szervezeti sémája:

2.2. Az intézmény alapidokumentumaiban történt változások

A Szervezeti és Működési Szabályzatban bekövetkezett változásokat évente egy alkalommal az emberi erőforrások miniszterének előzetes véleményének kikérésével Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése Kulturális, Egyházügyi, Közművelődési és Idegenforgalmi Bizottságával jóvá kell hagyatni, a bizottság 4159-68/2006. (VI. 21.) KKIB számú határozatában foglaltak szerint. Ez a tavalyi évben május 15-én történt meg.

A szabályzat tartalmát Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésétől kapott felhatalmazás alapján a Kulturális, Egyházügyi, Közművelődési és Idegenforgalmi Bizottság a 19728-50/2013. (V.15.) KEKIB sz. határozatával módosította 2013. május 15-én.

Az Alapító okirat egyszer került módosításra az év folyamán, szintén a fenti közgyűlési határozat alkalmával. A módosítás tartalma a törvény- és jogszabály módosítások, szakfeladatrend változások mellett a telephelyek számának gyarapodása (Agóra Gyermekkuckó) volt.

A tartalmi változások mellett a szabályzat szerkezeti egyszerűsítése lépett életbe: a főrész + 25 db számozott és 2 db számozatlan mellékletet 2013. május 15-től felváltotta a főrész + 4 db számozott melléklet.

A Somogyi-könyvtár SZMSZ főrészt követő mellékletei 2013. május 15-től:

1.sz. melléklet A szervezeti egységek telephelye, neve, címe és nyitva tartása

2. sz. melléklet A Somogyi-könyvtár gyűjtőköri szabályzata

3. sz. melléklet A Somogyi-könyvtár könyvtárhasználati szabályzata

4. sz. melléklet A Somogyi-könyvtár ügyrendje

3. A könyvtári szolgáltatások és a működés bemutatása

3.1. Gyűjteményszervezés – állományépítés

Gyarapítás

	2013. terv	2013. tény terv	változás %-ban előző évhez (2012.) képest
gyarapítási összeg (Ft)	27.000.000	39.911.572	135,85 %
ebből könyv (Ft)	20.000.000	32.035.953	146,20 %
ebből folyóirat (Ft)	6.400.000	7.089.321	105,56 %
ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum (Ft)	600.000	786.303	104,80 %

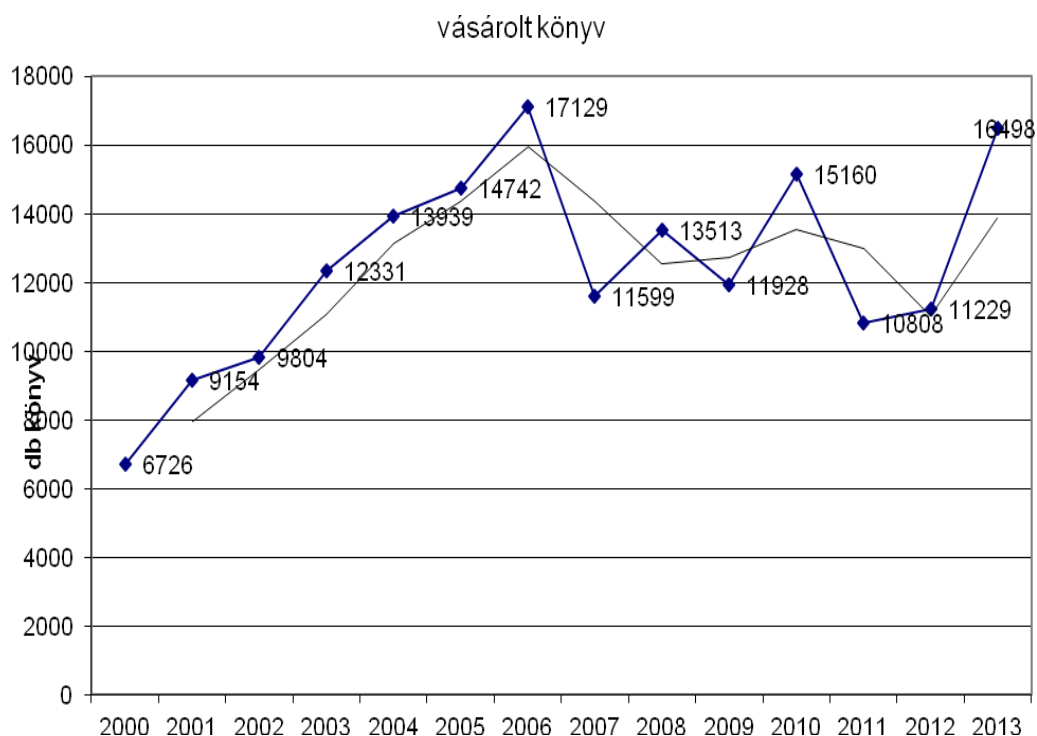
gyarapodás (db)	17.000	24.474	143,96 %
ebből kötelezpéldány (db)	2.300	2.249	93,79 %
ebből nemzetiségi dokumentum (db)	20	96	533,33
megyei könyvtár által digitalizált dokumentumok száma (– könyvtári egység)		14 könyv, 2.360 képeslap	

2013-ban 21.138 könyvvel lett gazdagabb állományunk, ami 29,1 %-kal több, mint 2012-ben. Ez elsősorban annak köszönhető, hogy 2013-tól a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (KSZR) keretein belül 25 település könyvtárának gyarapítási feladatait is könyvtárunk látja el.

Ebből 16.330 könyv került a Somogyi-könyvtár állományába, amely minimális, 0,01%-os csökkenést mutat a 2012-es beszerzéshez viszonyítva (16.373 db könyv).

Nemzeti Kulturális Alap Közgyűjteményi Kollégiuma meghívásos pályázatán 360.000,- Ft-ot nyertünk a „Csongrád megye nemzetiségek által lakott településeinek könyvtári állományának gyarapítására, melynek keretében Deszk (szerb nemzetiség), Magyarcsanak (román) és Pitvaros (szlovák) könyvtári állományát bővítettük. Ez mutatkozik az 533,33%-os növekedésben is.

A kistérségi könyvtárak állományát 4808 (módosult: 5958 db –későbbi vásárlás) dokumentummal gyarapítottuk.

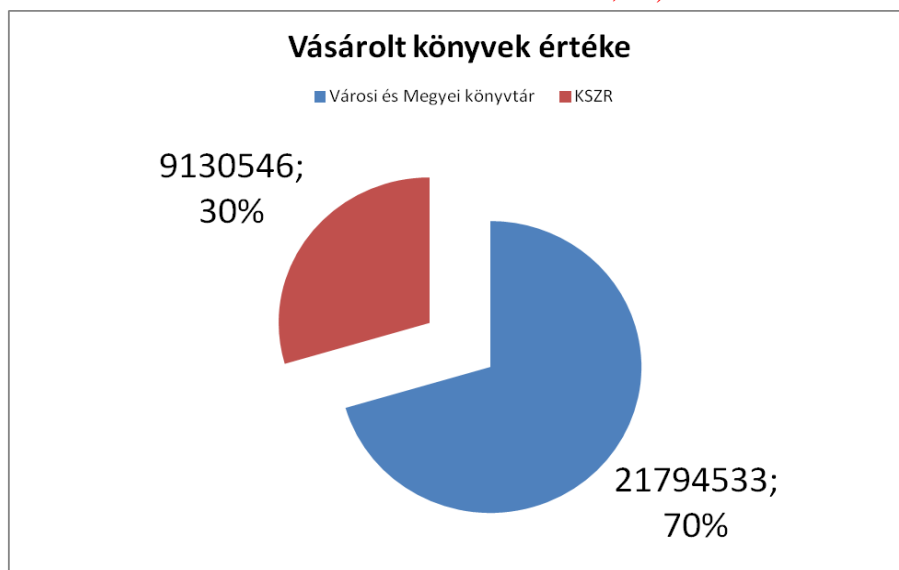
A települések negyedévente rendeltek új könyveket, amelyek feldolgozása, kiszállítása folyamatosan történt. A folyóiratok és egyéb dokumentumok rendelés két alkalommal történt.

A KSZR keretében beszerzett dokumentumok és megrendelt folyóiratok számáról és a beszerzési összegéről az alábbi táblázat tartalmaz adatokat.

település	könyv db	könyv Ft, bruttó	könyv Ft, nettó	napi, heti, havi lapok előfizetése 2013-ra db	napi, heti, havi lapok előfizetése 2013-ra Ft-	napi, heti, havi lapok előfizetése 2014-ra db	napi, heti, havi lapok előfizetése 2014-re Ft-
Ambrózfalva	207	304.599	290.094,3			5	27.114,-
Árpádhalom	81	149.187	142.082,9			7	81.200,-
Csanádalberti	125	201.566	191.967,6			4	34.801,-
Csengele	395	751.414	715.632,4	8	42.194,-	8	56.758,-
Derekegyház	348	674.821	642.686,7			8	80.314,-
Eperjes	163	286.696	273.043,8			12	93.409,-
Ferencszállás	98	192.422	183.259	14	46.695,-	12	57.828,-
Királyhegyes	175	342.544	326.232,4			2	13.429,-
Kiszombor	306	594.482	566.173,3	önkormányzat fizet elő			
Klárafalva	131	249.034	237.175,2	9	56.019,-	7	60.838,-
Kövegy	128	234.214	223.061			5	15.800,-
Kübekháza	128	231.364	220.346,7	7	16.516,-	7	29.468,-
Magyarcsanak	191	327.691	312.086,7			6	43.129,-
Nagyér	122	264.061	251.486,7			5	16.543,-
Nagylak	167	303.225	288.785,7	5	13.133,-	5	16.580,-
Nagytóke	196	392.962	374.249,5			10	59.315,-
Óföldéak	99	217.992	207.611,4			1	3.257,-

Öttömös	203	419.331	399.362,9	6	43.702,-	5	58.257,-
Pitvaros	260	522.036	497.177,1	10	45.057,-	13	96.923,-
Pusztamérges	202	396.708	377.817,1	6	24.076,-	6	32.857,-
Pusztaszer	111	225.279	214.551,4	9	34.661,-	9	45.738,-
Szegvár	215	373.986	356.177,1	6	82.156-	17	267.371,-
Székkutas	245	493.828	470.312,4	6	35.033,-	8	65.695,-
Tiszasziget	266	476.156	453.481,9	14	92.462,-	6	84.571,-
Újszentiván	246	504.408	480.388,6	10	33.638,-	10	69.429,-
Összesen:	4808	9.130.006	8.695.244		56.5342,-		1.169.984,-

A gyarapítási összeg megoszlása a KSZR és a Somogyi-könyvtár arányában
(módosult a beszerzett dokumentumok értéke is!: 10.273.640,-Ft)

A könyvek mellett 2308 egyéb típusú dokumentummal gyarapodott állományunk, melynek jelentős részét a helyismereti részlegbe kerülő aprónyomtatvány, kéziratok és egyéb állományegységek (2002 db) teszik ki. A nem-hagyományos dokumentum beszerzése az alábbiak szerint alakult:

audio CD	39 db
hangoskönyv	76 db
DVD video	145 db
kották	13
térképek	15
elektronikus dok.	18

A folyóirat beszerzési keretünk emelkedésénél szintén a KSZR szolgáltatásunk megindítása mutatkozik. 2013-ban 577-féle folyóiratot 871 példányban szereztünk be.

Vásárlás, ajándék, és köteles példányként 41-féle új folyóirattal gyarapodott könyvtárunk. 75-féle időszaki kiadvány rekordját zártuk le a számítógépes katalógusban a folyóiratok megszűnése, ill. azok szünetelése miatt.

Intézményi szinten 2013-ban összesen 19.666 db dokumentumok szereztünk be, amely 6%-os emelkedést jelent, ami az előző évi állománygyarapításhoz képest. A növekedés csekély, de a jelenlegi gazdasági helyzetben ennek is örülni kell. A számok azt mutatják, hogy átgondolt, egyenletes és gazdaságos állományfejlesztést valósít meg intézményünk.

Az ODR-ben évek óta az egyik legtöbbet teljesítő könyvtár vagyunk. (A statisztikában a 3-4. helyet foglaljuk el.) Ennek ellenére sajnos évről évre csökken a gyarapításra fordítható támogatás. Míg 2012-2013-ra (a mi könyvtárunk nem naptári fordulópontos a támogatás felhasználása szempontjából – egyik év májusától következő év áprilisáig tart a támogatás felhasználási éve) 2.000.000,-Ft-ot ítéltek meg, addig a 2013-2014-es évre 1.610.000,-Ft támogatást kaptunk. A 2012-2013-as évre kapott teljes összegből 1.203.000,-Ft-ot fordítottunk könyvbeszerzésre, a fennmaradó összeget pedig postaköltségre használtuk fel. A támogatásból 2013-ban 572 db könyvet vásároltunk. A 2013-2014-es támogatásból időarányosan elköltöttünk 661.938,-Ft-ot, amely összegből 325 dokumentumot szereztünk be.

Olvasóink továbbra is segítik könyvtárunk fejlődését SZJA-juk 1%-ának felajánlásával. Az elmúlt évben ez az összeg 118.052,-Ft volt, amelyet az állományunkból hiányzó vagy kikopott könyvek vásárlására fordítottunk. (A dezideráta jegyzékből 63 kötetet pótolunk.)

Nemzetiségi könyvtári szolgáltatásunk fejlesztésére az Országos Idegennyelvű Könyvtár közvetítésével minden évben 150000 Ft-nyi gyarapítási támogatást kapunk. Az összeg év végén érkezik, így annak felhasználása átcúszik a következő évre. 2013-ban ebből az összegből 219 db idegennyelvű dokumentumot szereztünk be. A német és angol nyelvű anyagunk rendszeresen növekszik a Goethe Intézet illetve a British Council ajándékköteteivel.

Az állományunk gyarapításának a beszerzés mellett másik jelentős formája az SZTE Egyetemi Könyvtártól átvett és a szegedi nyomdaktól és kiadóktól kapott kötelezpéldányok. Minden évben jelentős mennyiségű ajándékkönyvet kapunk magánszemélyektől.

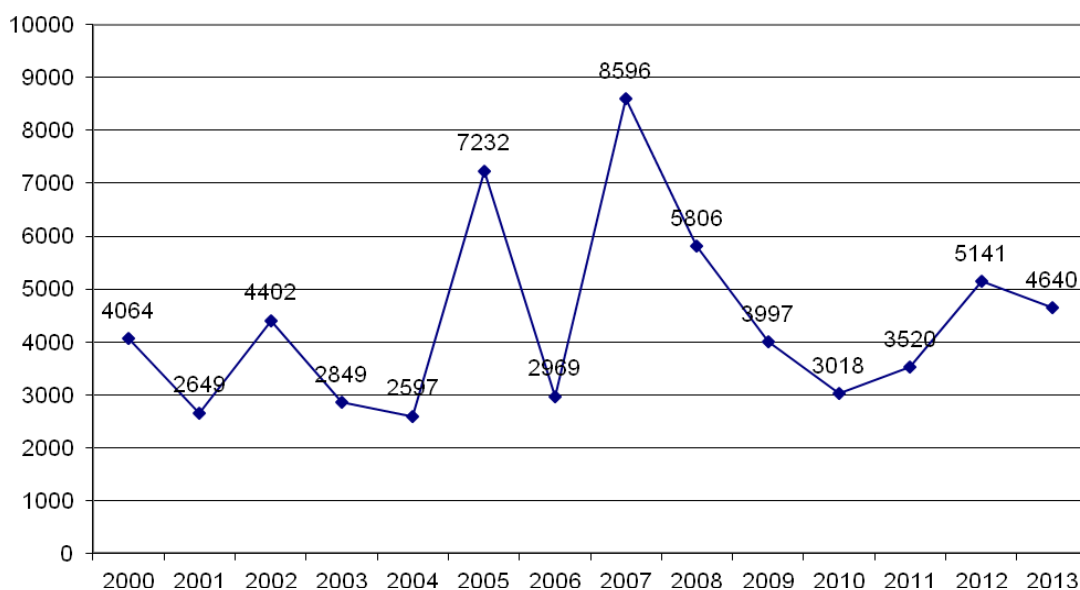
A **Vasváry-gyűjteményünk** az elmúlt évben 10 külföldön élő és 14 hazai személytől kapott ajándékkal gyarapodott: 7 könyv, folyóiratok (3 rendszeresen érkező, összesen 13 szám), egyéb elektronikus dokumentumok, többek között: Haraszthy Ágostonról, Katona Miklósról, Kubinyi Viktorról, Perczel Miklósról, Pulitzer Józsefről.

Vojtkó Ferenc, a Debrecen Televízió munkatársa a Vasváry-gyűjteménynek adományozott egy példányt *Az utolsó remény* című két DVD-ből álló, Kossuth Lajos amerikai útját 9 részben bemutató dokumentumfilmből, amelyet munkatársaival állított össze, végigjárva az út állomásait.

Bika Julianna és férje Gergátz István (Sarasota, FL) egy doboznyi dokumentumot adományozott a Vasváry-gyűjteménynek. A „Louisiana Hungarica”-nak nevezett, mintegy negyven év alatt összegyűjtött anyag főleg újságcikkeket tartalmaz a louisianai magyarokra vonatkozóan.

Ezek az adományok jelentősen segítik a magyarságkutatókat, a családfakutatást.

Köteles+ajándék

A beszerzésnél mindenképpen fontos megjegyezni, hogy a régi gyűjteményünk gyarapítására csak minimális összeget tudunk fordítani. A könyvaukciókon egyre több, helytörténeti szempontból kuriózumnak számító dokumentumok jelennek, sajnos a legtöbb esetben számunkra elérhetetlen kikiáltási áron. Nagyon fontos lenne, hogy ezek a ritkaságok közgyűjteményekbe kerüljenek, de a költségvetés erre nem ad lehetőséget. 2013-ban két, Szeged és a Somogyi-könyvtár szempontjából jelentős értéket sikerült beszereznünk: egy eredeti Móra Ferenc levelet és egy könyvkuriózumot: a békéscsabai Kner Nyomda által limitált magánkiadású (13, névre szóló darab, ebből az első számú a szerzőnek, Móra Ferencnek készült) kötetet, melynek címe Az utolsó suba.

Apasztás

Apasztás szempontjából 2013-ban is jelentős lépést tettünk a lemaradások felszámolásában, 2014-ben valószínűleg teljesen elfogy a restanciánk. A 2013-as évben 30 törlési jegyzéken, 30645 db könyvet vezettünk ki a leltárkönyvekből, illetve töröltünk 2 jegyzéken 2530 db nem hagyományos dokumentumot. Ez a 2012-es évvel (26500 kivont dokumentum) összehasonlítva 125,19%-os növekedést – azaz állományapasztást – jelent. Ez a könyvtár dokumentumleltárában 2013-ban 8701 darabos csökkenést jelent.

Állománygondozás, állományvédelem

Az állomány védelme kiemelt jelentőségű az intézményünkben. Saját kötészeti műhelyünk gondoskodik a könyvek újrakötéséről javításáról, az állomány gondozásáról. A kötetésre szánt könyvek körét gazdasági okok miatt nagyon kritikusan határozzuk meg. Az új kiadásban megjelent könyveket nem köttetjük. Az állományból kivont, de gyűjteményi értékük miatt pótlandó köteteket dezideráta jegyzékről újból megrendeljük, mert 1 darab, átlagos méretű könyv újrakötésének önköltsége 2200 Ft.

A dokumentumállomány fizikai védelmét a helyes tárolási módszerek alkalmazásával és rendszeres portalanítással biztosítjuk.

2013-ban összesen **1.108 db** kölcsönzésben elhasználódott dokumentumot kötött újra a kötetzet. Ezen felül még **480 kötet folyóirat, napilap** került bekötetésre és **348 db** raktári könyvet kellett kötészeti javításban részesíteni.

Ezen a területen is kiemelt fontosságú a régi gyűjteményünk. A ritka és védett dokumentumaink kisebb mértékű restaurálását, állagmegóvási kezelését a saját restaurátorműhelyünk végzi. A praesens állományra vonatkozó kötészeti, restaurálási munkák tervét, az alkalmazott eljárásokat a restaurátorunk és a gyűjteményi osztályvezetőnk közösen készíti elő, az ő irányításukkal történik a munkavégzés.

Az alapítványi és szakrendi állomány bőr, pergamen és vászon köteteiből tavaly 247 darabnak történt meg a kötésjavítása, konzerválása és restaurálása. Emellett 217 plakát és oklevél értékmegőrző javítására, restaurálására került sor.

Az állományvédelem és gondozás területén komoly problémát okoz az évek óta jelentkező helyhiány. A raktári dokumentumok időközönkénti „rukkoltatásával”, átpakolásával felszabadítunk egy-két folyóméter szabad helyet, de az pillanatok alatt telítődik. A három évvel ezelőtt kialakított külső raktár sem tud már fogadni több állományegységet. Legjobb megoldás lenne egy új külső raktárhelyiség, vagy a velünk egy épületben lévő, jelenleg nem működő vendéglátóipari egység helyiségeinek átalakítása raktározási célokra.

A raktárak légkondicionálása, a megfelelő páratartalom biztosítása szintén komoly problémát jelent. A klímaberendezések karbantartását is alig tudjuk a költségvetésünkből megoldani, új egységek vásárlásra, a régiék cseréjére még megoldani sem merünk. Pedig ezek elengedhetetlenül szükségesek lennének a hatalmas értéket képviselő alapítványi gyűjteményünk állagmegóvásához.

Feldolgozás, állományfeltárás

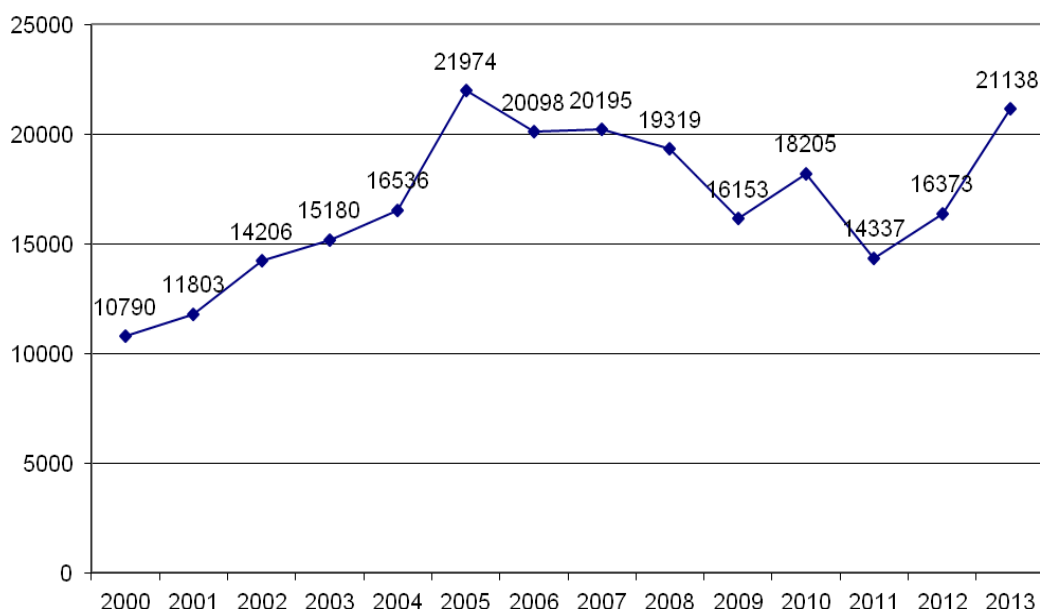
Kollégáink az újonnan beszerzett dokumentumokhoz 8381 rekordot készítettek el a saját adatbázisunkban és 2414 rekordot a KSZR könyvtárai állományának gyarapításához. A retrospektív feldolgozás során 7035 rekord készült a corvina integrált rendszerben.

Egész évben folytatódott a szakrendi állomány retrospektív feltárása, az adatbázis folyamatos építése. Adatbázisunk a **7035** régi könyv leírásával gyarapodott és **1037** javított tétel javítása történt meg.

A helyismereti gyűjteményünk 165 plakáttal, 1085 kisnyomtatvánnyal és 645 képeslappal gyarapodott, amelyeknek elektronikus adattárban való feldolgozása megtörtént. Összesen 16187 plakát és 29559 kisnyomtatvány található a gyűjteményben.

Az aprónyomtatványok nyilvántartását elektronikus leltárkönyvben vezetjük 2011 óta.

éves állománybavétel db könyv

A kurrens sajtófigyelés alapján kiválasztott helyismereti vonatkozású írások bibliográfia leírását a HICA –Helyismereti Cikk Katalógusunk tartalmazza, amelynek építése folyamatos, állapota naprakész. Ugyanebben a katalógusban tárjuk fel a megyei kistéleplések cédulakatalógusait is retrospektív módon. A két jelentős helyi napilap - *Délmagyarország*, *Délvilág* – és a *Szeged* című folyóirat feldolgozása is naprakész.

A harmadik emeleten található katalógusszekrények átrendezésekor megkezdjük azok analitikus cédulaállományának a cikkadatbázisba történő behasonlítását és felvitelét.

Az év végére a rekordok száma a Helyismereti Cikk Adatbázisban: **63256 db volt**. A gyarapodás az előző évhez képest 1156 db rekord.

A *JaDox* elektronikus kép- és dokumentumtár folyamatos feltöltése metaadatokkal 2011. júniusától kezdve részét képezi a helyismereti gyűjtemény feladatainak. Az adatfeltöltés első ütemében a SOPA plakátadatbázis anyaga került feltöltésre és ezeket láttuk el kiegészítő metaadatokkal. A teljes tartalmak feltárása azóta is tart. Jelenleg 39997 rekord található az elektronikus könyvtárunkban.

2013-ban a NKA **3532/249** azonosítószámú pályázatának köszönhetően 2355 db szegedi vonatkozású képeslappal bővült az adatbázis. A digitalizált képeslapok metaadatokkal ellátva a Somogyi-könyvtár honlapján, az Elektronikus kép-és dokumentumtárban válnak a lehető legszélesebb körben hozzáférhetővé, elérhetővé.

A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága

Könyvtárunk elektronikus katalógusában 387.245 rekord található. Kölcsönözhető állományunk – beleértve a fiókkönyvtárak állományát is - elektronikus feltártsága 100%-os. Raktári állományunk két részből áll: az 1952 után beszerzett, nagyságrendi raktározású dokumentumok elektronikus feldolgozottsága szintén 100%-os. Az 1952 előtt állományba került, úgynevezett porosz-féle osztályozási rend szerint polcra került kötetek elektronikus katalógusban való feltárása folyamatos, kb 4000 kötet vár még feldolgozása.

Kurrens folyóirataink szintén szerepelnek az OPAC-ban. 2013-ban is folytatódott A régi folyóiratok retrospektív feltárása 2013-ban is folytatódott az A.f, C.a, C.b jelű szakrendi állománnyal.

A könyv- és folyóiratállományunk elektronikus feldolgozottsága 2013 végén kb. 95 %-os volt. Reményeink szerint e két 2014 első félévében várhatóan 100%-os lesz.

3.2. Tájékoztatószolgálat, tájékoztató eszközök

A tájékoztató szolgálatot a könyvtár nyitvatartási idejében a gyermekkönyvtárban, a művészeti részlegben, a központi kölcsönzőben és az olvasóteremben valamint a fiókkönyvtárainkban 1 illetve 2 kollégánk látja el. Fogadjuk a személyes érdeklődőket, illetve válaszolunk a telefonon vagy e-mailben feltett kérdésekre (ez utóbbiakra természetesen nyitvatartási időn kívül is).

A könyvtári általános tájékoztatáson túl magas szintű szaktájékoztatással állunk használóink rendelkezésére.

Felnőtt használóink a központi épület több szintjén és valamennyi fiókkönyvtárban segítséget kapnak az információszerzésben.

A könyvtárban található dokumentumok egy része helyben használatra áll az olvasóink rendelkezésére, illetve sok esetben a kölcsönözhető dokumentumokból is helyben olvasnak, tanulnak a felhasználóink. Ezt mutatja, hogy a helyben használt dokumentumok száma évről-évre nő **2013-ban 204.278**

A napi tájékoztatási tapasztalat alapján megállapítható, hogy gyűjteményeinket nagyon sokan használják helyben. Az olvasói közönségünk érdeklődés szempontjából is változóan alakul. A szaktájékoztatást igénylő olvasóink korábban a kutatókból (főleg helyismereti), a képzőművészet alkotóiból, egyetemi hallgatókból és a művészetet tanuló növendékekből kerültek ki. Ma már -az olvasói szokások megváltozásával- folyamatosan szaktájékoztatói feladatokat is ellátunk a központi kölcsönzőben is. Sokoldalú tájékoztatást végzünk, szakdolgozatokhoz, tudományos munkákhoz segítünk kölcsönözhető anyagot gyűjteni.

Könyvtárunk kiemelt feladatnak tekinti a gyermekek olvasóvá nevelését, az olvasási kompetencia fejlesztését, a tanulás segítését tanórához kapcsolódó és tanórán kívüli foglalkozások tartásával.

Kutatások és saját könyvtári tapasztalataink is azt mutatják, hogy ha valaki gyermekkorában könyvtárba jár, jó eséllyel felnőttként is könyvtárhasználó lesz. Örömmel tapasztaljuk, hogy a gyermekek körében egyre népszerűbb a könyvtárba járás, amiben benne van a könyvkölcsönzéstől kezdve a mesés foglalkozásokon való részvétel. Az utóbbi években megjelent TÁMOP pályázatok lehetőséget adtak arra, hogy foglalkozásainkat, gyermekeknek szánt programjainkat kibővítsük, megújítsuk, és ezekre minél több gyermeket meghívjunk. Bízunk abban, hogy ha egyszer „megfertőződnek” a könyvtár szeretetével, akkor olvasó felnőtté válnak

A tájékoztató munka során a **Corvina katalógus**, illetve a rendelkezésünkre álló technikai eszközök segítségével nyújtunk információkat az állományunkban meglévő dokumentumokból, valamint –számos online könyvtári segédeszköz felhasználásával – távoli forrásokból. Ez utóbbi munkánk természetes része, hiszen a felhasználó számára közömbös, hogy honnan származik a kért információ. Érdeemes megemlíteni, hogy a rutinos számítógép- és internethasználók is igénylik a segítséget az online könyvtári információk felkutatásában és használatában.

A rendelkezésünkre álló saját építésű, helyi, illetve a szabadon használható online adatbázisok mellett fontos kiemelni azokat a forrásokat, melyekhez otthonról nem férhetnek hozzá az érdeklődők, de használóinknak helyben ingyenesen szolgáltatjuk őket:

- **SOMMA** – a művészeti-, film- és zenei tartalmú cikkek helyi építésű adatbázisa is tovább gyarapodott.
- **SODFA** - a Drámák folyóiratokban online adatbázis 29 tétellel bővült.
- A hazai politikai, gazdasági, jogi, valamint kulturális témájú cikkek adatbázisa az Országgyűlési Könyvtár által épített **PRESSDOK**.
- A **CompLex Jogtár** folyamatosan online frissülő adatbázis, amely az olvasóterem számítógépén használható.
- A **Digitális Madách Archívum**ban (szövegtár, képtár, hangtár) több mint ezer digitális dokumentum található rendszerezett formában.
- Az **EBSCO** folyóiratcikk-adatbázisok használatáért egyelőre mégsem kellett fizetni a könyvtárnak, így benne maradtak a kínálatunkban.
- A **Somogyi-könyvtár elektronikus könyvtárában** közel 40.000 dokumentum – szegedi plakátok, fotók, levelek, képeslapok, a Vasváry-gyűjtemény cikk-kivágatai – teljes tartalma kereshető.

A régi szakrendi állományból történő tájékoztatáshoz továbbra is szükség van a microfiche-leolvasó, valamint néhány hagyományos cédulakatalógus használatára. Látási nehézségekkel küzdő felhasználóinknak nagyítógépet tudunk biztosítani.

2013-ban is bekapcsolódtunk a Magyar Könyvtárak Internetes Tájékoztató Szolgáltatása, a **LIBINFO** munkájába.

Sajtófigyelés a megyénkről és Szegedről megjelenő írásokról

A megyei közgyűlési hivatalt rendszeresen tájékoztatjuk az országos lapokban a megyéről és Szegedről megjelent írásokról. A hivataltól kapott tájékoztatás szerint az összeállításaink gyakorisága és tartalma megfelelő, új igények nem merültek fel.

Irodalomkutatás (főleg helyismereti témában)

2013-ban 40 helyismereti és 28 egyéb témában végeztünk irodalomkutatást.

A **honlapunkon** online referenz szolgáltatást indítottunk **Kérdezek a könyvtárostól** címmel főleg tényszerű adatok megválaszolására.

A **fiókkönyvtárakban** a közhasznú információszolgáltatáson túl referenz szolgáltatást is nyújtunk. A referenz kérdések száma viszonylag állandó szinten mozog. A gyerekek segítséget kérnek a házi feladat, szorgalmi feladat megoldásához, és felnőtt olvasóink is támaszkodnak a könyvtáros szakmai felkészültségére. A kérdések sokszínűsége nem, de a tájékoztatás eszközei és az információ megjelenítésének formái mára jelentősen megváltoztak. A referenz kérdések kisebb hányada megválaszolható az állományra támaszkodva, nagyobb hányada azonban internetes források, adatbázisok használatával oldható meg.

A fiókok közelében működő óvodákból, iskolákból rendszeresen fogadunk csoportokat könyvtárbemutató, könyvtárhasználati és tematikus foglalkozásokra. A pedagógusok egy része nagyon nyitott arra, hogy iskolán kívüli környezetben is gyarapíthassák a gyermekek ismereteiket, és fejlesszék olvasási készségüket. A könyvtáros feladata, hogy rátaláljon ezekre a pedagógusokra. Az együttműködés kialakításának és fenntartásának alapja a könyvtár igényekre alapozott foglalkozás-kínálata.

3.3. Könyvtári szolgáltatások és a működtetésükhöz szükséges infrastruktúra

A központi könyvtárban 2013-ben is előző években már megszokott, a felhasználók által elfogadott, az ő igényeik szerint kialakított nyitva tartással vártuk olvasóinkat.

2013-ban a nyitva tartott napok száma 288 volt, heti 6 nap vehetik igénybe szolgáltatásainkat. **A központi könyvtár nyitva tartása:**

Központi Könyvtár	2013.	H: 9.00-19.00
heti nyitvatartási idő (óra)	52	K: 9.00-19.00
hétvégi nyitva tartás (óra)	6	Sz: 9.00-19.00
munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	21	Cs: 13.00-19.00
nyári zárva tartási idő (munkanap)	10	P: 9.00-19.00
szolgáltató-helyek, fiókok száma	13	Sz: 10.00-16.00
bevonat önkéntesek száma	2	

Az olvasói igényeket figyelembe véve a hét utolsó munkanapjára (péntekre) eső ünnepek és a munkanap áthelyezések idejére külön nyitva tartási renddel várjuk olvasóinkat. Ha péntek hivatalos ünnep, szombaton akkor is változatlanul nyitva tartunk. Kísérleti jelleggel a munkanap áthelyezéseknél az elmúlt évben két esetben nem éltünk az eltérő munkarenddel. Az áthelyezés miatt szabadnappá nyilvánított hétköznapokon is kinyitottunk. Ez az olvasószolgálati munkatársaktól követelt nagy rugalmasságot, megértést. A fogadtatás nagyon jó volt, az említett napokon is magas volt a látogatók száma. Különösen fontos volt decemberben a két ünnep közötti nyitva tartás, mert az SZTE Egyetemi Könyvtára december 20-tól energiatakarékosági okokból két hétig zárva tartott. A forgalmunkon ez érezhető is volt, lényegesen több diák használta a könyvtárat ebben az időszakban.

Két ünnep között nyitva tartás látogatói száma (fő)

2012 (nem volt munkanap áthelyezés)		2013	
December 27. (csütörtök)	944	December 27. (péntek)	775
December 28. (péntek)	948	December 28. (szombat)	430
December 29. (szombat)	600	December 30. (hétfő)	1068
	2 492 fő		2 273 fő
		December 31. (kedd, 9.00-13.00)	251 fő

A kötelező nyári zárva tartás 2013. július 2. és 14. között volt. Több alkalommal rendkívüli nyitva tartással vártuk olvasóinkat: pl. Múzeumok Könyvtári éjszakája – szombat 18-24 óráig, Kulturális Örökségi Napok és Könyves Vasárnap vasárnapi nyitva tartás is.

Az elmúlt évek pályázatainak és a fenntartási időszakra előírt kötelezettségeknek köszönhetően technikai eszközeink, infrastruktúránk elfogadhatónak tekinthető. Legnagyobb gond a gyorsan avuló számítógépparknál van. A gépek számának növelés mellett fontos lenne több gépet lecserélni. A könyvtár látogatói több szinten használhatnak technikailag jó minőségű számítógépet, az Internet tér kihasználtsága 90%-os. Az oktatótermünk felszereltsége, a gépek állapota jó, az internet sebessége megfelelő. Pályázati támogatásból interaktív táblát vásároltunk a hozzá tartozó projektorral együtt. A segédkönyvtáros képzésen túl egyéb tanfolyamokat, iskolásoknak szervezett foglalkozásokat, a digitális írástudás elterjedését segítő előadásokat tartunk itt. Nagyon népszerűek és mindig teljes létszámmal indulnak a használóknak szervezett, az információszerzést segítő könyvtári tanfolyamaink.

Nagyteljesítményű, központi nyomtatónk takarékosági szempontból is bevált.

Szervereink, külső tárhelyeink állapota, leterheltsége jó, elektronikus tartalmak tárolása egyelőre nem jelent gondot.

A portál rendszerű honlapunk gondozása folyamatos, bővül a jelszóval elérhető szolgáltatásaink köre. A honlapunk többnyelvű, a legfontosabb aloldalakat angol, német, francia nyelven is olvashatják a külföldi érdeklődők.

A szegedi egyetemi könyvtár, az SZTE Klebelsberg Könyvtár és a Somogyi-könyvtár 2013 elejétől nagyszabású digitalizálási projektet indít, a Délmagyarország napilap digitalizálását. A 103. évében levő szegedi napilap számítógépes feldolgozásra alkalmas példányait a két könyvtár

adja össze. Várhatóan 3 év alatt készül el a közös adatbázis, amely online elérhetővé és kereshetővé teszi a napilap valamennyi évfolyamát. Az egyes évfolyamok digitalizálása 2013-ban elkezdődött, jelenleg az 1910-1950 közötti időszak készült el.

A központi könyvtár látogatók számának alakulása 2013-ban

2013	Látogatók száma	Átlag	Napijegy	Nyitva tartott napok száma
Január	22 691	873	58	26
Február	19 728	822	62	24
Március	20 653	826	55	25
Április	20 880	835	74	25
Május	20 184	807	58	25
Június	18 627	745	41	25
I. félév	122 763	818	348	150
Július	10 869	724	30	15
Augusztus	17 871	715	46	25
Szeptember	18 139	725	47	25
Október	20 686	795	64	26
November	20 692	862	70	24
December	17 114	744	55	23
II. félév	105 371	763	312	138
Összesen	228 134	792	660	288

A **fiókkönyvtári hálózatban** már korábban felmerült a nyitvatartási idő változtatásának kérdése. 2012-ben statisztikákkal alátámasztott adatok alapján egy új nyitva tartási rendet dolgoztak ki a munkatársak, amely 2013. február 1-jétől került bevezetésre. Legfontosabb változás, hogy a nagyobb fiókkönyvtárak sem nyitottak ki szombaton. Ez alól csak a decemberben nyitott Agóra Gyermekkuckó volt kivétel. Itt, igazodva az Agóra Gyerekház rendezvényeihez, szombaton 9-től 13-ig vártuk kis olvasóinkat. Az eltelt egy év tapasztalata alapján azonban szükséges ennek a felülvizsgálata is. Várhatóan 2014-től az Agóra Gyermekkuckó sem lesz nyitva szombaton.

A fiókkönyvtárak nyitva tartási rendje 2013-tól:

Az olvasók szóbeli visszajelzései a változtatásról elégedettséget mutatnak.

A forgalom eloszlása egyenletesebb, nincsenek kihasználatlan idők, mint a korábbi 5 esztendő során.

Fiókkönyvtárak szolgáltatási ideje I.:

Csillag tér, Dorozsma, Északváros, Francia utca, Hangoskönyvtár, Móra utca, Odessza, Petőfi-telep, Rókus, Tápé	2013	H:10.00-12.00 13.00-18.00 K: 8.00-12.00 13.00-18.00 Sz: 13.00-18.00 CS: 13.00-18.00 P: 10.00-12.00 13.00-18.00
heti nyitvatartási idő (óra)	31	
hétvégi nyitva tartás (óra)	0	
munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	8	
nyári zárva tartási idő (munkanap)	15	

Fiókkönyvtárak szolgáltatási ideje II.:

Szóreg, Klebelsberg-telep	2013	H: 13.00-18.00 K: 13.00-18.00
heti nyitvatartási idő (óra)	25	

hétvégi nyitva tartás (óra)	0	Sz: 13.00-18.00
munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	10	Cs: 13.00-18.00
nyári zárva tartási idő (munkanap)	15	P: 13.00-18.00
Agóra Gyermekkönyvtár		H: 13.00-18.00
heti nyitvatartási idő (óra)	29	K: 13.00-18.00
hétvégi nyitva tartás (óra)	4	Sz: 13.00-18.00
munkaidőn túli nyitva tartás (óra)	14	Cs: 13.00-18.00
nyári zárva tartási idő (munkanap)	20	P: 13.00-18.00
		Sz: 9.00-13.00

A fiókkönyvtárak **IKT** ellátottsága igen szerény. A rendezvények IKT eszköz-igényeit a központból való kiszállítással, ill. a fiókkönyvtárak közötti eszközmozgatással elégítjük ki.

(projektor, hangosításhoz szükséges eszközök, hordozható CD-lejátszó, diavetítő)

Az asztali számítógépek mellett 1 db notebook van, amelyet a fiókkönyvtárak leltározáshoz, és egyéb mobil feladatok elvégzéséhez használnak.

Az olvasói számítógépek elavultak, szükség lenne a cserére. A kölcsönzésre használt könyvtáros gépek állapota valamivel jobb. A számítógép-használat statisztikai adatai évek óta csökkenő tendenciát mutatnak, melynek részben a korszerűtlen, lassú gépek az okai. Másrészt azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy egyre több háztartásban van számítógép és internet elérhetőség. A központi épület teljes területén ingyenes vezeték nélküli internetet biztosítunk a beiratkozott olvasóknak így saját eszközöket is használhatnak internetezésre (laptop, mobil...).

4 db fénymásoló bérgep (M-Copy) üzemel a 4 nagy fiókkönyvtárban, Dorozsmán a központból kikerült fénymásoló működik. Az eMagyarország pontokon 9 db multifunkciós berendezés biztosít szkennelési, nyomtatási és fénymásolási lehetőséget.

Egyéb működési feltételek:

Fiókkönyvtárainak felszereltsége jó, belső berendezése megfelelő szintű. Felújításra természetesen szükség lenne több helyen is, amit pénzügyi lehetőségeinkhez mérten próbálunk megoldani, de régi, nagyon használt berendezéssel, komfort nélkül működő helyiségünk nincs.

Előrelépés, hogy Odessza és Rókus világításának korszerűbbé tétele megtörtént armatúra-cseréssel. Berendezési tárgyaink, szőnyegek részben cserére szorulnak több könyvtárban, mert elhasználódtak, kényelmetlenek, kopottak. Bútorzat: kisebb fejlesztésekre a tavalyi év során is sor került (rókusi székpárnák költségvetésből, kiállító vitrinek, görgős kiskocsik és könyvállványok pályázati támogatásból, társasjátékok vásárlása, rókusi kölcsönzőpult elkészülte).

Könyvtári szolgáltatások

Általános szolgáltatások

Nem-hagyományos dokumentumok kölcsönzése

Az olvasói igényeket és a nem hagyományos dokumentumok kölcsönzési trendjeit figyelembe véve 2012 tavaszától egységesítettük az emelt szintű szolgáltatást a gyerekkönyvtárral és a Hangos könyvtárral. Megemeltük a beiratkozási díjat 1800 Forintra. Hosszabbítottuk a kölcsönzési időt és a kölcsönözhető dokumentumok mennyiségét is növeltük. Így egy alkalommal 3 napra vihet el az olvasó 3 filmet és 3 CD-t a szintünkről. Természetesen, ezen a mennyiségen felül tud kölcsönözni a már említett helyekről. Meghagytuk az alkalmi kölcsönzést is, melynek díja 250,-Ft/ korong.

A nem hagyományos dokumentumok kölcsönzési mutatói az elmúlt évben:

	Gyermekkönyvtár -2013		1. emelet - 2013	
	Fő	db	Fő	db
CD			296	1.383
Video, DVD	311	651	824	2.454
Egyéb/ füzetes kölcsönzés		55		

Összesen		706	1.120	3.837
-----------------	--	------------	--------------	--------------

Folyóiratok kölcsönzési adatai 2012-2013-ban:

	2012/fő	2012/darab	2013/fő	2013/darab
Gyermekkönyvtár	148	384	97	382
1. emelet	375	2.040	303	1.081
Összesen	523	2.424	400	1.463

Másolatkészítés, digitalizálás

A 4. emeleten 2 db bérelt fénymásoló gépen másoltunk az olvasóknak, ezeken kívül az 1. és 2. emeleten is vannak fénymásoló gépeink, az Internet-Térben pedig egy nyomtatót is használhatnak az olvasóink. 2013-ban az ezeken rendelt és elkészített olvasói fénymásolatok, nyomtatások száma valamivel kevesebb volt, mint 2012-ben.

	2012	2013
Fénymásolat	29.206	27.770
Nyomtatás	2.587	2.332
Összesen	31.793	30.102

Számos régi folyóiratot **mikrofilmen** lehet elérni könyvtárunkban, ehhez megfelelő olvasóeszközzel rendelkezünk. A mikrofilm-digitalizáló gépet is folyamatosan használjuk: 2013-ban **455 digitális felvételt** készítettünk rajta olvasói kérésre.

Könyvszkennő (A/4-es) is a rendelkezésünkre áll: ezzel a dokumentumok állapotától és méretétől függően készítünk digitális másolatokat. 2013-ban **olvasói megrendelésre 420 felvétel** készült rajta – elsősorban könyvtárközi kérések kielégítésére.

Az állományvédelmi szempontokból elektronikus formában kért másolatokat olvasóinknak elsősorban a **digitalizáló műhelyben** dolgozó kollégák készítik el (ez 2013-ban **5.438 felvétel** volt).

	2012	2013
Digitális másolat olvasói kérésre	6.566	6.313

Internethasználat

2011. január 24-én megnyitott a könyvtár új számítógépes terme, az Internet-tér. Itt 14 számítógép és egy nyomtató áll látogatóink rendelkezésére. Ezen kívül olvasói használatra szánt számítógépek vannak kihelyezve az adminisztrációs pontnál, a gyermekkönyvtárban (3 db), az 1. emeleti művészeti részlegen (5 db), a tájékoztatóban (1 db kutatói gép) és a központi kölcsönzőben (1 db). Általános tendencia, hogy csökken a nyilvános térben internetet használók száma. Igaz ez a Somogyi-könyvtárra is. Ennek oka elsősorban az, hogy egyre több háztartásban található számítógép, internet elérés, így a közösségi terek nyújtotta lehetőséggel mind kevesebben élnek. Emellett egyre elterjedtebb a notebookok és egyéb, internetezésre alkalmas készülékek. A felhasználók örömmel veszik, hogy térítésmentesen biztosítunk WIFI elérést.

Születésnapi Újság

2013-ban is folyamatos volt az érdeklődés a múltidéző ajándék iránt, de valamivel kevesebb volt a megrendelés, mint az előző évben. **Havonta 13–14 újság** készítésére került sor, átlagosan darabonként kb. **6.000 Ft** értékben. Az új megrendeléseknél továbbra is figyelembe vettük a korábban már archiválásra került újságoldalakat.

	Megrendelések (db)	Fizetett összeg (Ft)
2012	173	1.112.225
2013	162	959.615

Könyvtárpedagógiai foglalkozások, csoportos látogatások

2013-ban is folytattuk a hosszú évek során kialakult gyakorlatot az iskolai, óvodai csoportok könyvtári látogatásaival kapcsolatban. Örömmel támogatnánk a rendszeresen kölcsönző osztályokat is, de sajnos az iskolai átszervezések miatt számuk egyre kevesebb a számuk. Az eddigi gyakorlathoz képest bonyolultabb lett számukra a könyvtári adminisztráció is.

Az olvasóknak meghirdetett foglalkozás, rendezvény 95 alkalommal volt a gyermekkönyvtárban és 92 alkalommal a fiókkönyvtárakban. Ezek a számok lényegesen magasabbak, mint előző évben, ennek oka egyrészt, hogy a vakáció idejére másképpen szerveztük a szolgáltatásainkat. Júliusban a fiókkönyvtárakban augusztusban a központi könyvtárban csaknem minden nap, egész napos, folyamatos, sok résztvevőt megmozgató játékokat szerveztünk. Továbbra is erősíteni kívánjuk a gyermekkönyvtárnak a szabadidő hasznos eltöltésében betöltött szerepét.

A csoportos látogatások résztvevői számában jelentős csökkenés tapasztalható. Ennek egyik oka, hogy előző évben több volt a pályázatokhoz kapcsolódó 1 napos, nagy létszámú rendezvény.

„Házhoz megy a könyv!”

Ezt a szolgáltatásunkat 2010 júniusában indítottuk el. Kilenc olvasóval kezdtük, mára pedig megdupláztuk ezt a számot. Elmondhatjuk, hogy a bennünket igénybe vevők száma egyre nő.

Egy-egy alkalommal kb. 120 darab könyvvel, 20-25 darab folyóirattal indulunk útnak, szinte az egész várost bejárjuk, ugyanis helyileg a város szinte minden pontján van olvasónk. Ezt a szolgáltatásunkat 2013-ban 30 olvasó vette igénybe.

Prospero Partner Pont

2011 márciusától a Somogyi-könyvtár Prospero Partner Pont lett, ami azt jelenti, hogy a Prospero Internetes Könyváruházban megrendelt könyvek az Adminisztrációban átvehetőek.

Helyismereti és egyéb szakszolgálatok

Helyismereti gyűjteményünk szolgáltatásai

- Sajtófigyelés (napi átlag 30-35 db) és kicédulázás, sajtófigyelés megküldése a megye sajtóosztályának, a megye könyvtáiról készült sajtófigyelés készítése. Továbbá a megyei közgyűlési hivatal rendszeresen tájékoztatása az országos lapokban a megyéről és Szegedről megjelent írásokról.
- A nyitvatartási időben dokumentumszolgáltatást végeztünk (igény szerint) olvasói kérésekre illetve belső kérésekre (kiállításokhoz) a különgyűjtemény aprónyomtatványtárából, kéziratárából, a Grünnyomda termékeiből.
- Telefonon, email-ban vagy levélben érkező referenz kéréseket is megválaszolunk és segítünk a kutatásban
- Helyismereti gyűjtések, témakutatások – 121 alkalom
- Helyismereti cikkadatbázis építése: az év végére a rekordok száma a Helyismereti Cikk Adatbázisban: 63 256 db (a gyarapodás: 1156 db rekord volt)
- Helyismereti, várostörténeti séták tartása
- Helyismereti kiállítások rendezése és a hozzá kapcsolódó PR-tevékenység – sajtómegjelenések, nyilatkozatok
- A helyismereti különgyűjtemény bemutatása

- Publikáció: a Szeged folyóiratba cikkek írása helytörténeti témákban havi egy cikk, adattárak, bibliográfiák, segédanyagok összeállítása

Dokumentumtípusok	Dokumentumok (darabszám)	Olvasói kérés (darabszám)
Kézirat	464	18
Grünn	4	2
Aprónyomtatványok, plakátok	105	14
Fényképek, képeslapok	110	8
Elektronikus dokumentumok (CD, DVD)	8	2
Összesen	691	44

Belső kiállításokhoz

Dokumentumtípusok	Dokumentumok (darabszám)	Kollégák kérése (darabszám)
Kézirat	270	20
Grünn	14	4
Aprónyomtatványok, plakátok	240	32
Fényképek, képeslapok	304	27
Elektronikus dokumentumok (CD)	6	6
Összesen	834	89

Vasváry-gyűjtemény szolgáltatásai

- Kutatók tájékoztatása

19 hazai és 3 külföldi kutató kért adatokat a Vasváry-gyűjteményből személyesen, telefonon és e-mailben. Összesen 17 személyről és 4 témával kapcsolatban érdeklődtek, szakdolgozathoz, szemináriumi dolgozathoz, könyv megírásához és egyéb kutatásokhoz. A témákból: az osztrák-magyar monarchia idején kivándoroltak helyzetéről, az amerikai magyarság egyik legrégebbi településéről: Új-Budáról, magyar-hawaii történelmi kapcsolatokról, jezsuitákról Dél-Amerikában.

- A különgyűjtemény bemutatása, látogatók fogadása (10 alkalommal 150 fő)
- Kiállítások rendezése és a hozzá kapcsolódó PR-tevékenység – sajtómegjelenések, nyilatkozatok (3 kiállítás)
- A Vasváry Collection Newsletter ez évi két számának (49., 50.) szerkesztése, a megjelent számokról értesítés küldése.

Eszperantó gyűjtemény szolgáltatásai

- A **Szegedi Eszperantó Kör** által hagyományosan szervezett Baghy Gyula Emléknapot az eszperantista születésnapjára emlékezve, január hónapban szoktuk megrendezni, részben könyvtárunkban. 2013-ban az Eszperantó Kör a Baghy Gyula Társasággal és a Székely Tibor Társasággal együttműködve közös **emléknapot tartott Baghy Gyula születésének 122. és Székely Tibor születésének 101. évfordulója** alkalmából. Erre kivételesen április 13-án került sor, melynek során a résztvevők megismerkedtek a Somogyi-könyvtár eszperantó gyűjteményével, illetve Baghy Gyula és Székely Tibor könyveivel. A program előadásokkal folytatódott könyvtárunk alagsori klubjában. Az emléknapra mintegy 40 fő regisztrált – az országból és határainkon túlról.

- Június 22-én, a **Múzeumok könyvtári éjszakáján** a gyűjtemény anyagából összeállított bemutató kiállítás várta az érdeklődőket *Literatura Mondo – magyar és világirodalom eszperantó nyelven* címmel. A legendás eszperantó nyelvű világirodalmi lap 1922 és 1949 között három periódusban havonta jelent meg Budapesten.

Gyűjteményi osztály szolgáltatásai

- szolgáltatás az Emlékkönyvtár állományából a könyvtár teljes nyitva tartási idejében
- a muzeális állomány ismertetése, bemutatása, rendkívüli tanórák, foglalkozások tartása
- szakmai látogatók, szakmai felsőoktatási hallgatók könyv- és könyvtártörténeti szempontú tájékoztatása
- kiállítások (művelődés- és tudománytörténeti szempontú kiállítások) szerkesztése a muzeális és a szakrendi állományrészből
- Szeged város és Csongrád megye önkormányzata vendégeinek speciális tájékoztatása, az adott kultúrkörnek megfelelő, sajátosan válogatott könyvbemutatóval
- retrospektív gyarapítási lehetőségek figyelése (antikvárcatalogusok, Internet)
- állományvédelem és az állománygondozás oktatása, irányítása, felügyelete
- a praesens állományra vonatkozó kötetzeti, konzerváló és restaurálási tevékenység irányítása

Fogyatékossgal élők könyvtárhasználata

A gyengénlátók olvasását öregbetűs könyvek kiemelésével segítjük a fiókkönyvtárakban és a központi könyvtárban is. Az állománygyarapításnál figyelembe vesszük a fogyatékossgal élő használók igényeit is. Számukra hangoskönyveket, zenei CD-ket és feliratos DVD-ket vásárolunk kölcsönzési jogokkal (Hangoskönyvtár). A központi könyvtár első emeleti művészeti részlege, zenei- és DVD-gyűjteménye szintén várja a gyengénlátó és vak olvasókat.

A vakok számára képernyőfelolvasó szoftverekkel rendelkezünk a központi könyvtárban és a Hangoskönyvtárban. Ennek a speciális igényű rétegnek az ellátására Hangoskönyvtárunk specializálódott, ahol a Vakok klubja kéthetente tartja összejöveleteit.

Szintén itt működik a Siketek klubja, mindkét klub a két, fogyatékossgal élőket tömörítő, Csongrád megyei érdekvédelmi szervezettel karöltve működik (MVGYOSZ és SINOSZ).

Kiemelten figyelünk a kerekesszékekkel érkező olvasóinkra: számukra a porta felől biztosítunk akadálymentes bejutást az épületbe, a továbbiakban liftek segítségével tudják önállóan is használni szolgáltatásainkat.

A központi könyvtárban és 11 fiókkönyvtárban biztosított az akadálymentes bejutás. Akadálymentes mosdó található a központi könyvtárban és 4 fiókkönyvtárban, pelenkázó helyiség a központi könyvtárban van.

A hallássérülteknek indukciós hurok került elhelyezésre a földszinti adminisztrációs ponton és az első emeleti folyóiratolvasóban.

3.4. Könyvtárhasználat bemutatása

A könyvtár és annak használata folyamatosan változik, átalakul. A hagyományos nyomtatott dokumentumok (könyv, folyóirat) mellett új típusú információhordozók jelentek meg a könyvtárakban, ezzel párhuzamosan a hagyományos információs igények mellett is újszerű elvárásokkal szembesülünk nap mint nap. Ahhoz, hogy a könyvtárak a jövőben is a tudásalapú társadalom alapintézményei maradhassanak, a dokumentumalapú könyvtár helyett szolgáltatás központúvá kell válniuk. A nyilvános közkönyvtáraknak kell a legnagyobb változatosságot mutató olvasóközönséget kiszolgálnia, és közben gyorsan reagálnia az újdonságokra, hogy eleget tehessen funkcióinak. Évről évre új eljárásokat tanulunk meg, új szolgáltatásokat vezetünk be, újabb olvasói rétegek felé nyitunk, egyszerűen alkalmazkodunk a változó felhasználói igényekhez.

Könyvtárhasználati adatainkból kitűnik, hogy a **távhasználat** száma évről évre emelkedik, egyre nagyobb az igény az online elérhető szolgáltatásokra, olvasóink örülnek, ha „otthonról” tudnak könyvhosszabbítást és egyéb hivatalos ügyet intézni. Sajnálatos módon ezzel párhuzamosan csökken vagy stagnál a **látogatóink** száma. Ez azzal magyarázható, hogy nagymértékben megváltoztak a felnőttek olvasási szokásai és ebből adódóan a könyvtár, a könyvtárosok feladatai is időről-időre változnak, kibővülnek. Az utóbbi években azt tapasztaljuk, hogy az olvasóink idő hiányában – vagy csak kényelmi megfontolásból – egyre kevesebben választják a **helybenolvasást**. Ha elfogadjuk, hogy nem kizárólag papír alapú dokumentumot, hanem elsődlegesen információt akarunk szolgáltatni, akkor fejlesztenünk kell a digitális tartalomszolgáltatást, illetve támogatni a felhasználókat egyéb online források használatában

A **helyben használt dokumentumok** száma ennek ellenére mégis egy kis növekedést mutat a 2012. évihez képest, ami tapasztalataink szerint azzal magyarázható, hogy a látogatóink nagy mennyiségű könyvbe olvasnak bele, alaposan tájékozódnak mielőtt kiválasztják a kölcsönzendőket. A **kölcsönzött dokumentumoknál** tapasztalható csökkenés azt mutatja, hogy a jól átgondolt kiválasztás eredményeként csak a szükséges dokumentumokat viszik haza olvasóink.

Könyvtárhasználat (KSzR nélkül)	2012.	2013.	változás %-ban előző évhez képest
Beiratkozott olvasók száma (fő)	26.911	27.906	103,6
helybenhasználat (db)	378.120	371.118	98,1
távhasználat (db)	886.480	890.175	100,4
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	496.748	491.781	99
Helyben használt dokumentumok (db)	483.997	556.501	114,9
Könyvtárközi kölcsönzés - küldött dok.(db)	1.954	2.502	128
Könyvtárközi kölcsönzés - kapott dok. (db)	130	185	142,3
Irodalomszolgáltatás (db)	57	68	119,2
Helytörténeti gyűjtemény használata (fő)	171 kérés/ 2.216 dokum.	133 kérés/ 1.525 dokum.	77,7/68,8
Zenei gyűjtemény használata (fő)	6.376 kérés	5.914 kérés	92,7
E-dokumentumok kölcsönzése (db)			

A társadalmi, szociológiai és könyvtárszakmai trendeket is figyelembe véve az adatok összességében nem jelentenek komoly visszaesést, de mindenképpen azt jelzik, hogy komolyan, tervezetten kell a könyvtárhasználatot népszerűsíteni, kiemelni a könyvtár szerepét a formális, nem formális, informális tanulás segítésében, a kulturális hátrányok leküzdésében.

Ennek a feladatnak igyekeztünk eleget tenni 2013-ban is, vagyis személyre szabott, magas színvonalú tájékoztatást nyújtani a hozzánk fordulóknak.

3.5. Elektronikus könyvtár – digitalizálás – e-infrastruktúra

A **JaDox** rendszeren alapuló digitális könyvtárunk honlapunkon elérhető, folyamatos online használatot tesz lehetővé. 2013 végén **39.997** digitalizált, túlnyomórészt helyismereti dokumentumot tartalmazott az adatbázis, ami **kb. 3.000**-rel több az előző évinél. A gyarapodás zömét a **helyismereti képeslapgyűjtemény** digitalizálása tette ki, mivel a NKA **3532/249** azonosítószámú pályázatának köszönhetően 2.355 db szegedi vonatkozású képeslappal bővült e-könyvtárunk

Január végén vált elérhetővé a **Kilényi-gyűjtemény** dokumentumainak újabb adagja: az MS 6 jelzésű állományrész digitalizált tartalmának feltöltésekor **133 új** tétel került az adatbázisba.

A részgyűjtemények fent említett tartalmain kívül 13 db rövidebb lélegzetű **helyismereti vonatkozású** mű egészében, valamint néhány részdokumentum (összesen 355 oldal) került be a digitális könyvtárba. Néhány olyan digitalizált tartalmat is betöltöttünk a JaDox adatbázisba, amelyeket korábban a honlap dokumentumkönyvtárából szolgáltatunk.

2013-ban bekerült, teljes szövegű tartalmak:

- Emlékirat Bakay Nándortól a Tiszavölgy érdekében tekintettel a vizek hasznosítására és a földek megmentésére. - Budapest : Schlesinger és Wohlaue, 1879
- Néhány szó Szeged város és közel vidéke mezőgazdáihoz / ... írta Bakay Nándor. - Szeged : Endrényi, 1887
- Néhány szó a kendertermelés, áztatás és törésről : tekintettel Szeged és vidéke talajviszonyaira .../ ... írta Bakay Nándor. - Szeged : Burger G., 1884
- Emlékirat az 1875-ik évi magyar országos nemzetgazdasági tanácskozmány nagyfontosságú ügyében összegyűlt hazafiakhoz / Bakay Nándor-tól, mint a szegedi előkészítő-bizottság elnökétől. - Szeged : Burger Zsigmond özvegye, 1875
- Az okszerű kendertermelés : rövid ismertetés és útmutatás a kendertermény fontossága, keresettsége és hasznosságára ... nézve / ... írta és közrebocs. Bakay Nándor. - Szeged : Endrényi, 1886
- Emlékirat a Szegeden létesítendő Kenderbeváltó- és Kikészítő-Részvénytársaság ügyében / Bakay Nándor. - Szeged : Burger, 1885
- A másvilágról : valláserkölcsi értekezés a lélektan és a természettudomány köréből / írta és a Dugonics-Társaság 1896. évi február 23-án tartott ülésében székfoglalóként fölolvasta Bakay Nándor. - Szeged : Endrényi Imre, 1896
- Emlékirat a szegedi Bakay-féle műtani fonó-szövő- és kötélgyárának részvénytársulattá alakítása ügyében / Bakay Nándor]. - Szeged : [s.n.], 1883
- Emlékirat Szeged város ujjáalkotása érdemében és a Tiszaszabályozás ügyében / írta Bakay Nándor. - Budapest : Schlesinger és Wohlaue, 1879
- Gelléri Mór 1869-1909 : életrajz / Szmollény Nándor. - Szeged : Dugonics Ny. Rt., 1909
- Képek Szeged város birtokterületének növényvilágából / írta Pap János. - Szeged : Bába, 1893
- A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár alapszabályai. - Szeged : Burger Zsigmond Özvegye, 1876

A szegedi iparosok emlékirata : Adalékul a pesti iparosok által az országgyűlés elé terjesztendő egyetemleges emlékirathoz. - Szeged : Nyomatott Burger Zsigmondnál, 1866

A **Vasváry-gyűjtemény** JaDoX adatbázisba került digitalizált dokumentumainak metaadatokkal való ellátását folytattuk ebben az évben is. 389 irattartó anyaga szerepel az adatbázisban (+H1/a irattartóig). A TÁMOP-3.2.4-08/1 *Tudásdepó-expressz. Táguló tudás – versenyképes könyvtár* elnevezésű pályázat lezárulása után a digitalizált dokumentumok részletes feldolgozása, több adattal történő kiegészítése, (pl. megjelenési adatok, tárgyszavazás,) egységesítése 2012. július 31-én kezdődött el. A részletes metaadatozást azokkal az irattartókkal kezdtük, amelyekben az összetartozó dokumentumok összefűzve, egy-egy fájl alatt található meg. 52 ilyen fűzött irattartó van az adatbázisban jelenleg, ezekkel készültünk el 2013. december végéig. Három informatikus könyvtáros hallgató (tartalomszolgáltatással kapcsolatos gyakorlatuk keretében) is közreműködött a munkában az év folyamán. Ebben az évben Kalydi Lászlóék egy irattartót tudtak beszkenneálni (+ PET3/II), más jellegű digitalizálási munkáik miatt.

A Monguz Kft. a JaDoX adatbázis új verzióját telepítette április 24-től és kapta meg a könyvtár tesztelésre május 21-én. Emiatt leálltak a Vasváry-munkálatok, nem lehetett ez idő alatt hozzáférni a korábbi adatbázishoz. A tesztelés után június 27-én került az új verzió bevezetésre a régi helyett. Ebben folytattuk tovább a metaadatozást.

Az SZTE Egyetemi Könyvtárával közös projekt a **Délmagyarország című napilap digitalizálása** az első megjelent lapszámtól (1919) kezdve.

A 2013-as cél az 1910 és 1945 közötti időszak digitalizálása és feldolgozása volt. A munka nagyobbik része az Klebelsberg Könyvtárra hárult, mivel ők rendelkeznek olyan szkennelvel, ami, automatikusan behúzza a lapokat és szkenneli mindkét oldalát. Ennek hátránya az hogy ehhez fel kell vágni a folyóiratok köteteit. A mi vállalásunk az volt a projektben, hogy az olyan köteteket, amelyek erre állományvédelmi okokból nem alkalmasak - legnagyobb részük egy példányos, és a Somogyi-könyvtár állományát képezik - hagyományos úton a lapozós könyvszkennelvel végezzük el.

A vállalás sikeres volt, már 2013 novemberében elkészült a kívánt mennyiség, a munka azonban nem állt meg, hanem folytatódásként haladt tovább.

Év végére elkészült 105.312 oldal, ami 11.615 lapszámot tett ki, ebből 28.809 oldal a Somogyi - könyvtárban készült, azaz az egésznek közel az egyharmada.

A digitalizálás elvégzéséhez nagy segítséget nyújtottak a restaurátor műhely dolgozói, ugyanis több kötetet kellett szétszedni, kisimítani, ragasztani, vagy ragasztókat eltávolítani.

Egyéb digitalizálási feladatok

A könyvtárunk tulajdonában lévő két Bookeye szkennelvel lehetőséget nyújt arra, hogy szolgáltatásaink fejlesztése, állományunk megóvása érdekében korszerű digitalizálási munkákat végezhessünk.

Az egyéb digitális másolatok száma 2013-ban szám szerint 5.438 volt.

Corvina Opac –

- HICA (bibliográfiai adatok feltöltése folyamatos: új dokumentumok + retrospektív feldolgozás)
- Csongrád Megyei Közös Katalógus – A Corvina rendszert használó megyei települési könyvtárak közös katalógusa. Az adatbázis a könyvtár szerverén működik. Feltöltése folyamatos. A KSZR tagkönyvtárak gyűjteményének feltárása szintén ebben a katalógusban történik. A tagkönyvtáraknak vásárolt dokumentumok feldolgozása mellett az eddig más könyvtári rendszert használó könyvtárak rekordjait konvertáljuk. (Huntéka, Szirén).

Saját adatbázisok:

- SOMMA: A Somogyi-könyvtár állományában lévő, időszaki kiadványokban megjelent, művészeti témájú cikkek adatbázisa. Válogatva tárja fel a képzőművészeti, film, színház és zenei témákban 1990 óta megjelent tanulmányokat, híradásokat. Fejlesztése folyamatos.
- SODFA: A Somogyi-könyvtár állományában fellelhető, irodalmi folyóiratokban megjelenő színpadi művek analitikus feltárása. Fejlesztése folyamatos.

Közhasznú információs adattár: 2012 januárjától használható a földszinti adminisztráció előtt elhelyezett érintőképernyős terminálon.

Online források összeállítása az információkereső tevékenység megkönnyítésére – a honlapon elérhető, folyamatos bővítését, frissítését tervezzük.

Elektronikus tananyag: A nem kezdők számára szervezett számítógépes tanfolyamokon használtattuk a csoportok felkészültségének függvényében.

Helyben igénybe vehető szolgáltatásaink:

Digitális Madách Archívum – A Madách Irodalmi Társaság szegedi csoportja által készített adatbázis (a költő szövegei, képei és a róla szóló tanulmányok, s szinte minden, ami Madáchhoz köthető) anyagának frissítése (április).

Online hozzáférést biztosítottunk a **PRESSDOK** adatbázishoz (catalogus.ogyk.hu).

4. Megvalósult és folyamatban lévő pályázatok

2012-ről átnyúló hazai pályázatok:

- **NKA 3808/01676. számmal az NKA Szépirodalmi kollégiumánál** nyertünk egy pályázatot a 2013. évi Gyermekkönyvhónap rendezvényeinek megtartására. Pályázatunkat 2013. év végéig megvalósítottuk, a szakmai beszámolót 2013. március 3-ig kell beküldenünk.
- **NKA 3505/2526** számú pályázattal a gyűjtemények védelmét szolgáló eszközökre pályáztunk 2012-ben. A megvalósításra 2013-ban került sor. A Helyismereti gyűjtemény és a Vasváry-gyűjtemény kiválasztott anyagainak védelmét biztosító savmentes borítékokat és dobozokat vásároltunk. Átalakítottunk két helyismereti szekrényt a plakátok és más nagyméretű dokumentumok szakszerű, biztonságos tárolására. A pályázat 2013. június 30-án zárult.
- **NKA 3532/249** jelű pályázaton digitalizálásra, adatbázisba töltésre nyertünk támogatást. A Helyismereti gyűjtemény szegedi képeslapgyűjteményét tártuk fel az e-könyvtárunkban. A projekt 2013. szeptember 30-án zárult.
- **NKA Közgyűjteményi Kollégiuma** meghívásos pályázatán 2012-ben „*A büntetés-végrehajtási intézetek könyvtáráinak gyarapítására*” 480 000,- Ft összeget nyert a könyvtárunk. A pályázatban vállalt kötelezettségünket 2013. február 1- és 2013. 06. 31. között kellett teljesíteni. A helyi könyvtáros által összeállított könyvlista alapján történt a vásárlás, a könyvek állományba vétele, OPAC-ban való feltárása valamint a feldolgozott könyvek letéti formában történő átadása Szegedi Fegyház és Börtön könyvtárának
- **Elszámolásra került a SZMJV “Biopolisz Park – Egyetemi városrész közterületeinek rehabilitációja”** pályázatán (alpályázóként) DAOP-5.1.2/C-09-2f-2010-0002/S/HF/006 „**Látótérben és hallótávolságon belül a közösség megtartó ereje – akciónap hátrányos helyzetű emberek számára**” című projekt támogatási összege. A beszámolót és elszámolást elfogadta a pályázatkezelő Szeged Pólus Nonprofit Kft.
- **NKA 3533/00095** pályázatunk segítségével a kötészeti és restaurátori műhelyünk anyagszükségletét tudtuk részben biztosítani. Lehetőség nyílt kisértékű, a kötészeti munkát segítő eszközök beszerzésére is.

2013-ban támogatást kapott hazai pályázatok:

- **NKA 3512/00064** jelű pályázatunkat NKA Közgyűjtemények Kollégiumához adtuk be a Vasváry Collection Newsletter repertóriumának elkészítésére. Online szeretnénk elérhetővé tenni az 1989 és 2013 között megjelent cikkeket. A nyertes pályázat megvalósításának határideje: 2014. augusztus 31.
Támogatási összeg: 300.000,-Ft
- **NKA 3508/01110** pályázati támogatásból az **Országos Könyvtári Napok Csongrád megyei rendezvényeinek lebonyolítására került sor**. Ebben az évben az „emberi kapcsolatok” témakör volt az országos rendezvénysorozat középpontjában. 2013-ban a Csongrád megyében lebonyolított Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozat alatt **26 településen, 189 rendezvényen, közel 5.700 látogató** vett részt.
Támogatási összeg: 998.000,-Ft
- **NKA 3808/01676** jelű, a **Csongrád megyei gyermekkönyvhónap 2013. évi rendezvényeinek lebonyolítására** című - pályázati program célcsoportja a gyerekek voltak. Pályázatunkat 2013. év végéig megvalósítottuk, a szakmai beszámolót 2014. március 3-ig kell beküldenünk.
Támogatási összeg: 575.000,-Ft

- **NKA** Egy város-egy könyv olvasásnépszerűsítő programot 2010-ben indította útjára könyvtárunk. „A város könyve” 2013-ban Darvasi László Pálcika, ha elindul című mesekönyve volt a Szeged Napja ünneppsorozatához kapcsolódva.
Támogatási összeg: 300.000,-Ft
- **NKA 3533/141** pályázatunk segítségével a kötetzeti és restaurátori műhelyünk anyagszükségletét tudtuk részben biztosítani. Lehetőség nyílt kísértékű, a kötetzeti munkát segítő eszközök beszerzésére is.
Támogatási összeg: 450.000,-Ft
- **NKA 3505/02609 jelű** pályázat támogatásából hőmérséklet és páratartalom mérő eszközöket szereztünk be, amelyek a régi gyűjtemény biztonságos tárolását, állagmegóvását biztosítják.
Támogatási összeg: 231.000,-Ft
- **NKA 3511/03705 jelű** pályázaton támogatást nyertünk egy régi kiadású, ritka kötetünk restaurálására. A munkát az OSZK Restauráló és Kötészeti Osztálya végezte.
A restaurált kötet leírása:
G.f. 4
Trophaeum Nobilissimae Ac Antiquissimae Domus Estorasiae In Tres Divisum Partes ... Viennae Austriae, Typis Leopoldi Voigt, Universitatis Viennensis Typographi, M.DCC.[1] + CLXV + [41] levél + 96 p. + [92] levél + 165 t. (rézmetszetű, egészalakos portré) + 4 mell. (genealógiai tábla, rézmetszet)
(RMK III. 4171. Apponyi 2790.)
Támogatási összeg: 400.000,-Ft
- **NKA Közgyűjteményi Kollégiuma** meghívásos pályázatán nyert támogatással Deszk (szerb), Magyarcsanak (román) és Pitvaros (szlovák) nemzetiségek lakta települések könyvtári állományát bővítettük.
Támogatási összeg: 360.000,-Ft
- **A Kölcsey Ferenc Alapítvány Testvérkönyvtár-segítő program** támogatásával magyar nyelvű szépirodalommal, szakirodalommal, gyermekirodalommal gazdagítottuk a szabadkai városi könyvtár állományát.
Támogatási összeg: 80.000,-Ft
- **Szeged MJV Önkormányzata Kulturális Bizottságának** támogatásával valósult meg a Képregényfesztivál és kiállítás 2013 novemberében.
Támogatási összeg: 80.000,-Ft
- **Szeged MJV Önkormányzata Idegenforgalmi Bizottsága** nyújtott anyagi lehetőséget a CIMÉLIA - KÖNYVKINCSEK című nyári, régi gyűjteményünk kincseit bemutató kiállítást ismertető kiadványunk elkészítésére.
Támogatási összeg: 350.000,-Ft

Európai Uniós támogatások:

- **TÁMOP-3.2.4.B-11/1-2012 Olvasó Dél-Alföld: Olvasás megye(határok) nélkül**
A regionális pályázat megvalósítása 2012. november 1-jén kezdődött és 2013. december 31-ig tartott. Bács-Kiskun és Békés megye megyei könyvtáraival együttműködési megállapodást kötöttünk a projektben vállalt tevékenységek lebonyolítására.
A projekt keretében mindhárom megyében olvasásnépszerűsítő programsorozatot szerveztünk több témában gyerekeknek, fiatal felnőtteknek, nem olvasó felnőtteknek, nyugdíjasoknak, hátrányos helyzetű településen élőknek.
Fél éven át tartó regionális olvasási vetélkedőt szerveztünk, amelyben a Régió legtöbb olvasó települése címet lehetett elnyerni. Közel 60.000, könyvekhez kapcsolódó kitöltött feladatlapot küldtek vissza a játékban résztvevők.

Színes, változatos programokat szerveztünk az olvasás, a könyv, a könyvtár népszerűsítésére, az irodalom megszerettetésére, ismert, elismert személyek közreműködésével.

- **TÁMOP-3.2.13-12/1-2012 Könyvtári krétakör**

A 2012 novemberében indult pályázat keretében 15 oktatási intézménnyel kötöttünk együttműködési megállapodást: 2 óvoda, 10 általános iskola és 3 középiskolai kollégium diákjainak tartunk, vetélkedőt, havi szakkört és témanapot. A foglalkozásokon résztvevő tanulók száma 1600 fő, ebből 92 óvodás.

A vállalt tevékenységek megoszlása:

- 21 féle (téma)
- havi szakkör: 185 alkalom 12 téma
- vetélkedő: 14 alkalom 7 téma
- témanap: 18 alkalom 3 téma
- tábor: 1 alkalom (4 nap) 1 téma

Az olvasótábort 2013. júliusában tartottuk Eger mellett, a fő téma Gárdonyi Géza munkássága és az Egri Csillagok című regény volt.

A foglalkozások folytatódnak 2014-ben, a projekt zárása március 31-én lesz.

- **TÁMOP-3.2.12-12/1-2012**

A könyvtári szolgáltatások magas minőségének folyamatos biztosítása érdekében elengedhetetlen a könyvtárosok szaktudásában és készségeiben rejlő erőforrás fejlesztése. 2013-ban a könyvtár munkatársai a **TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0017** – Tanulással a jövő kihívásai elé - nyertes pályázat keretében vettek részt továbbképzéseken. A képzéseken az intézmény már meglévő vagy jövőbeni szakmai szolgáltatásaihoz kapcsolódva lehetőség van a munkatársaink szakmai munkájának megújítására, minőségi fejlesztésére, az új kezdeményezések bevezetéséhez szükséges kompetenciák megszerzésére. A képzéseken való részvétellel a célunk az, hogy az olvasási, információkeresési és digitális kompetenciák fejlesztése révén a könyvtár nélkülözhetetlen szerepet töltsön be a formális oktatás, valamint a nem formális és informális tanulás támogatásában.

2013-ban 24 fő kolléga végzett 28 tanfolyamon. A megvalósult továbbképzést az 1. sz. melléklet tartalmazza.

Lezárt pályázatok fenntartási időszaka:

- A **TÁMOP-3.2.4-08/1** Tudásdepó-expressz. Táguló tudás – versenyképes könyvtár elnevezésű pályázat lezárulása után a digitalizált dokumentumok részletes feldolgozása, több adattal történő kiegészítése, egységesítése még 2012-ben elkezdődött. Ezt a munkát 2013 végére fejeztük be. A Könyvkirály olvasásnépszerűsítő vetélkedőt 2013-ban is meghirdettük.
- A **TÁMOP 3.2.11** pályázatban, a „Tanórán kívüli nevelési feladatok támogatása”- 2013-ban már a fenntartási időszakra vonatkozó feladatainkat végeztük. Ennek keretében tartottak foglalkozásokat a kollégák óvodásoknak, általános iskolásoknak és középiskolásoknak.
- **TIOP-1.2.3-08/1-2008** pályázat fenntartási időszaka alatt legfontosabb feladatunk a pályázati támogatásból beszerzett technikai eszközök szinten tartása. Ezt, tekintettel arra, hogy a költségvetésünk évről évre változatlan, elég nehéz teljesíteni. Nehezíti a helyzetet, hogy a számítástechnika területén nagyon gyors az amortizáció.

5. Képzési, menedzsment, közművelődési és PR

5.1. Képzés, továbbképzés

A szolgáltatások magas minőségének folyamatos biztosítása érdekében elengedhetetlen a könyvtáros szaktudásában és készségeiben rejlő erőforrás fejlesztése. Az egyes szakfeladatok elvégzéséhez szükséges kompetenciák fejlesztése, a kommunikációs és problémamegoldó képességek állandó javítása jó hatással van a szervezeti kultúra fejlesztésére, a szolgáltatások minőségének javítására, és nem érezhetően erős pozitív hatással van a munkatársak sikerorientált munkavégzésére. A tanfolyamokon továbbképzésen tanult, elsajátított ismereteket belső továbbképzéseken adják át egymásnak a kollégák, segítve ezzel az innovatív gondolkodást.

Az elmúlt években – a kulturális szakemberek kötelező továbbképzésére előírt állami támogatás hiánya miatt – csak néhány dolgozót tudtunk akkreditált tanfolyamra beiskoláztatni. Nagy előrelépés volt, amikor a TÁMOP-3.2.4 jelű pályázatban a szolgáltatások fejlesztéséhez szükséges továbbképzésekre is nyertünk támogatást.

Ennek folytatása volt a kulturális szakemberképzésre kiírt pályázat 2012-ben. A sikeres pályázat után 2013. január 1-jén kezdtük a megvalósítást. A képzési terv szerint két év alatt 64 könyvtáros vesz részt 76 tanfolyamon. Az 1. sz. melléklet tartalmazza a 2013-ban képzésen részt vett személyek nevét és az elvégzett tanfolyamok megnevezését.

Valamennyi kollégánk befejezte a megkezdett tanfolyamot, tanúsítványt szerzett.

Az akkreditált képzések mellett rendszeresen szerveztünk belső továbbképzéseket. A települési könyvtárakban dolgozó munkatársaknak 5 alkalommal szerveztünk megyei továbbképzést. Kirándulással egybekötött szakmai napot tartottunk júniusban, amelynek fő témája az olvasás népszerűsítését segítő új megoldások bemutatása volt.

A Corvina integrált rendszer kistelepüléseken való bevezetését segítettük az egyes modulok használatának oktatásával. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy minél több kiskönyvtár felismerje a könyvtárközi kölcsönzésben rejlő lehetőségeket, ezért több alkalommal ismeretfelújító tanfolyamot szerveztünk.

Megyei továbbképzéseink:

- **2013. február 27. Corvina használati tanfolyam**

Ásotthalom, Bordány, Üllés, Zákányszék, Szatymaz, Ruzsa könyvtárosainak tanítása a Corvina rendszerbe történő felvitelhez.

Előadók voltak: A Somogyi-könyvtár feldolgozó csoportjának munkatársai

- **2013. február 7. Megyei továbbképzés**

Beszámoló hangzott el a Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesülete 2012-es évi munkájáról és a megye könyvtáraiban futó TIOP, TÁMOP projektekről.

Előadók voltak: Oros Sándor, Palánkainé Sebők Zsuzsanna, Sikaláné Sánta Ildikó, Somogyi-könyvtár, Kocsisné Benkő Beáta Balástya, Bene Ildikó Deszk, Berta Gyuláné Mórahalom, Vörös Tiborné Ruzsa, Meszesné Volkovics Szilvia Üllés, Nagy Enikő Szentés

- **2013. április 25. Játékok - könyvek – gyerekek**

Ez a továbbképzésünk kivételesen nem a könyvtárban került megrendezésre, hanem a Szent-Györgyi Albert Agórában, több helyszínnel. Magának az épületnek a megtekintése után az öt helyszínen szó volt a táblás játékokról, logikáról, ügyességről, kitartásról, a LÜK kötetlen játéktervezett tanulásról. A böngésző könyvektől az ifjúsági regényekig, ismeretterjesztésről és fejlesztésről a Tessloff-Babilon Kiadó kiadványaival, olvasás népszerűsítő és intézményi könyvtár fejlesztést támogató programról.

Előadók voltak: Bori Ildikó, Szolnok, Szandaszőlősi Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Bakos Balázs, Budapest, Dinasztia Tankönyvkiadó, Csapody Kinga, Budapest, Manó könyvek, Francz Magdolna Budapest, Tessloff-Babilon Kiadó, Czákó Réka, Szeged, Olvasóliget Kft.

- **2013. június 27. 41-ik megyei könyvtáros találkozó Mártélyon**

A 130 fő részvételével megtartott könyvtárosnap a szokásos forgatókönyv alapján került megrendezésre. Először a helyiek mutatkoztak be, a település polgármester asszonya bemutatta a települést, majd az IKSZT-ben működő intézmények ismertették az ott folyó munkát. Ezt követően került sor a szakmai előadásokra, olvasásnépszerűsítő módszerek sokszínűségének számbavételére. Volt sok-sok boszorkányos könyvtári éjszaka, könyv elvesztés orosházi módra, speciális kérdésfeltevés, a dél-alföldi olvasási szokásokat illetően, volt irodalmi nőélet, volt twilight-vetélkedő valamint élő zene Dinnyés József közreműködésével.

Előadók voltak: Balogh Jánosné polgármester Mártély, Giliczéné Molnár Irén intézményvezető, Mártély, Sajti Imréné könyvtáros Mártély, dr. Bakonyiné dr. Ficzkó Ildikó osztályvezető SZTE, Klebelsberg Könyvtár, Sikaláné Sánta Ildikó igazgatóhelyettes Somogyi-könyvtár, Csizmadia Edit könyvtáros Somogyi-könyvtár, Buzai Csaba igazgató Just Zsigmond Városi Könyvtár Orosháza, Tanácsné Oroszi Melinda könyvtáros Kiskunfélegyházi Szakiskola, Pap Éva könyvtáros Eötvös József Szakiskola, Hmvhely, Dinnyés József daltulajdonos Budapest.

- **2013. szeptember 26. Könyvtárak partnerkapcsolatai regionális konferencia**

A konferencián igyekeztünk átfogó képet adni a könyvtárak partnerkapcsolatainak fontosságáról. Az általános összefoglaló után a helyi bevált kapcsolatrendszereket ismertették a felkért előadók, illetve a Somogyi-könyvtár partner szervezetei közül mutatkoztak be néhányan.

Előadók voltak: Bánkeszi Katalin igazgató Könyvtári Intézet; Fodor Péter főigazgató FSZEK; Czupi Gyula igazgató Halis István Városi Könyvtár Nagykanizsa, Tolnai Gáborné dr. Kovács Pál Megyei Könyvtár és Közösségi Tér, Győr, Oros Sándor a CSMKE elnöke, Andóczy Balogh Éva könyvtáros Somogyi-könyvtár, Kardos Lili, a Europe Direct Szeged Iroda vezetője, Gyüdi Sándor a Szegedi nemzeti Színház igazgatója, Körmöczy Eszter a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara képviselője, Hekáné dr. Szondi Ildikó a Szegedi Közéleti Kávéház titkára.

- **2013. október 19. A Dél-Alföld legtöbbet olvasó települése regionális olvasási vetélkedő ünnepélyes eredményhirdetéssel egybekötött záró rendezvénye**

A TÁMOP 3.2.4/B-11/1 A három megyét átölelő Összehangolt könyvtári szolgáltatásfejlesztés és az olvasáskultúra népszerűsítését támogató programsorozat részeként megvalósult olvasási vetélkedő záró rendezvényén díjak átadására került sor, valamint a részt vevők Szélkiáltó együttes műsorát hallgathatták meg.

Segédkönyvtáros képzés

Emeltszintű szakképesítésű OKJ- segédkönyvtáros (54 322 01 0000 00 00) könyvtári asszisztens részszerkesztéssel 54 322 01 0100 52 01 tanfolyamot indítottunk el 2012 szeptemberében, melynek képzési ideje 2013. május 10-én ért véget. A tanfolyamon a megyéből Mórahalomról, Ruzsáról és Szegvárról voltak hallgatók. A tanfolyam záróvizsgájára 2013. június 11, 12, 17 én került sor. A tanfolyam befejezésekképpen 15 fő vehette át a segédkönyvtáros bizonyítványát.

2013. április 8 – 2013. november 19. között egy másik segédkönyvtáros tanfolyam is folyt. Itt a hallgatók többsége Bács-Kiskun és Békés megye települési könyvtáraiból érkezett, sok volt közöttük az iskolai könyvtáros. A csoport záróvizsgája 2013. december 3-4-án és 9-én volt. Ennél a tanfolyamnál 28 fő vette át az emeltfokú szakmai végzettséget igazoló bizonyítványt

eTanácsadó képzés

Ebben az évben 1 csoport eTanácsadó-képzés lebonyolítását, szervezését és oktatását végeztük el 2013. január 10-től március 28-ig (eTanácsadó – közösségi szolgáltató képzés (PL-4076). Az oktatáson az eMagyarország Centrum által akkreditált képzéseket valósítjuk meg, kapcsolatot tartva a Centrummal és a hallgatókkal. A tanórákat a könyvtár munkatársai tartják meg.

(Oktatásszervező: Dobosné Brezovszky Anikó. Oktatók: Dobosné Brezovszky Anikó, Jenőfi Gábor, Sikaláné Sánta Ildikó)

Használóképzés

Könyvtárbemutatókon, könyvtárhasználati órákon segítjük a tényleges és potenciális olvasóinkat az önálló könyvtárhasználat elsajátításában.

Számítógépes tanfolyamok

2013-ban összesen 15 internetes tanfolyamot indítottunk. Ebből 5 alap csoport, 9 haladó és 1 digitális fotózás csoport. A tanfolyamokat 20 órában tartottuk, heti 2 alkalommal, általában 2x60 percet tartottunk egybe. Képzésen résztvevők száma összesen: 180 fő

Használóképzés	Képzés száma 2013-ban	résztvevők száma	előző (2012) évhez képest a képzésben résztvevők számának eltérése
akkreditált továbbképzés (eTanácsadó)	1	13	100
digitális kompetenciafejlesztés	25	415	100
olvasási kompetenciafejlesztés	46	1.012	
szövegértés-fejlesztés	311	7.528	
egyéb:.....			

Könyvtár szakos hallgatók szakmai gyakorlatai:

2013-ban 35 fő könyvtár szakos hallgató végezte szakmai gyakorlatát a könyvtárunkban és ezen belül az Olvasószolgálatban.

5.2. Menedzsment és minőségfejlesztési tevékenységek

5.2.1.Menedzsment tevékenység

A folyamatosan változó működési feltételek mellett az intézmény stratégiai terve, az éves munkaterv, és egyéb, a könyvtár működését meghatározó szabályzatok alapján végzi munkáját a könyvtár menedzsmentje. A szakmai feltételek biztosítása mellett kiemelt figyelmet fordított a jogszabályok változásának követésére. A menedzsment a feladatellátást a munkaköri szabályzatban foglaltak szerint végzi. A könyvtár igazgatója és igazgató helyettese az irányító és a működést biztosító feladatok mellett nagy hangsúlyt fektet a belső kontroll szabályzatok elfogadtatására, a minőségelvű szolgáltatási rendszer fejlesztésére.

2013-ban elkezdődött az új stratégiai terv kidolgozását segítő felmérések tervezése, a könyvtár küldetésének, jövőképeinek megfogalmazása. A vezetés - a munkatársakkal közösen - törekszik a prioritások meghatározására, a rövid-és középtávú célok folyamatos megismertetésére. A szervezeti kultúra fejlesztésével, a szakmai továbbképzésekkel, a szolgáltatások mérésével a szervezet képes a változások menedzselésére.

A minőségmenedzsmenttel, a minőségértékeléssel kapcsolatos külső-és belső képzéseket szervezünk annak érdekében, hogy munkatársaink a teljes körű minőségbiztosítás (TQM) elveit megismerjék, elfogadják és alkalmazzák a mindennapi munkájukban. Az elmúlt 4 évben több dolgozónk elvégezte a *Minőségmenedzsment a könyvtárban* c. akkreditált tanfolyamot, az idén pedig 3 könyvtáros a Könyvtári Intézet „A minőség értékelése a könyvtárban” című tanfolyamán vett részt. Az igazgató helyettes a Könyvtárvezetői ismeretek tanfolyamon végezte szakmai továbbképzését, a gazdasági osztályvezető évente részt vesz a mérlegképes könyvelői továbbképzésen.

Munkánk során az elért eredményeket és terveket összevetve haladtunk előre a szakmai munkák folyamatában.

A vezetés törekszik az egyének és a csoportok munkájának elismerésére, ösztönzésére.

A szakmai hatékonyságot igyekeztünk tudatos humán-erőforrás gazdálkodással biztosítani.

Novemberre elkészültek az új munkaköri leírások, melyeket a belső ellenőr észrevételei nyomán készítettünk el.

5.2.2. Minőségirányítás

Az Agóra Gyermekkuckónak a Somogyi-könyvtáron belül sajátos funkciója és egyedülálló szervezeti és állománygyarapítási szempontjai vannak. Annak érdekében, hogy erről a speciális szolgáltatásról visszajelzést kapjunk, és hogy az a leginkább megfeleljen az olvasói igényeknek, kérdőíves igényfelmérést készítettünk a legforgalmasabb időszakban 2013. július végétől 12 héten keresztül.

2013. május 29-től június 30-ig egy országos online kérdőíves felmérésre került sor a könyvtárközi szolgáltatást igénybe vevők körében, amelyhez könyvtárunk is csatlakozott. A Somogyi-könyvtár hírlevelén és honlapján keresztül, valamint személyes megkeresés útján kértük meg a szolgáltatást nálunk használókat a központilag készült kérdőív kitöltésére.

Mindkét felmérés részletes elemzése után a kapott eredmények beépülnek a könyvtári feladatok, célok tervezésébe.

5.3. Rendezvények

Évről-évre azt tapasztaljuk, hogy megváltoztak az emberek olvasási, művelődési szokásai. Ez a tény arra ösztönöz bennünket, könyvtárosokat, hogy a jól bevált hagyományos módszerek mellett új olvasásnépszerűsítő programokat, rendezvényeket vezessünk be. Helyi és megyei programok szervezésével hozzájárulunk az olvasáskultúra fejlesztéséhez. Színvonalas irodalmi, ismeretterjesztő, képzőművészeti és zenei, rendezvényeket kínálunk minden érdeklődő számára.

A rendezvények **célját** tekintve alapvetően két fő típusba sorolhatóak: az **olvasásnépszerűsítő** (könyvbemutatók, író-olvasó találkozók,) és a **könyvtárat** illetve annak szolgáltatásait **népszerűsítő** (nyílt napok, szolgáltatás-bemutatók,...) rendezvényekre. Ezen kívül természetesen más jellegű programoknak (**ismeretterjesztő** előadások, kiállítások) is teret adunk, és ezekkel együttvéve többféle célt is kitűztünk magunknak:

- a gyermekek illetve felnőttek olvasásfejlesztése, olvasóvá nevelése
- ismeretterjesztés
- figyelemfelkeltés, igénykeltés a környék lakói körében
- gyakoribb könyvtárhasználat szorgalmazása
- az állományunkban megtalálható könyvek, folyóiratok bemutatása, az állomány forgási sebességének növelése
- a közösségteremtő és -megtartó funkció erősítése
- a használói elégedettség növelése
- a hagyományos és a digitális kultúra közötti átmenet segítése

Közművelődési könyvtárként a felhasználóink, a rendezvényeink **célcsoportja** a gyermekektől a nyugdíjas korosztályig terjed, kiemelten:

- óvodások
- diákok (általános és középiskolások, egyetemi hallgatók)
- felnőttek (külön kiemelve: kismamák, szülők)
- nyugdíjasok
- oktatók (általános iskolai, középiskolai valamint egyetemi)
- kutatók (kiemelten a helyismereti témában kutatók)
- különböző hátrányokkal küzdő gyermeke és felnőttek (hallás- illetve látássérültek)
- távoli használók (akik pl. a virtuális kiállításainkat nézik meg)

A célokhoz alkalmazott **rendezvénytípusok**:

- Író-olvasó találkozó / Dedikálás
- Könyvbemutató
- Irodalmi, művészeti előadás

- Ismeretterjesztő előadás
- Kiállítás
- Kiállításhoz kapcsolódó tárlatvezetés
- Könyv-örökbefogadás
- Nyílt nap, könyvtárbemutató séta, helyismereti séta
- Felvasóülés
- Sajtótájékoztató
- Országos programsorozatokhoz való kapcsolódás (Internet Fiesta, Könyvhét, Országos Könyvtári Napok, Múzeumok éjszakája, Kulturális Örökségvédelmi Napok...)

Kiemelt rendezvényeink:

Könyvtárpedagógiai foglalkozások, könyvtárbemutatók, könyvtárhasználati órák

2013-ban is folytattuk a hosszú évek során kialakult gyakorlatot az iskolai, óvodai csoportok könyvtári látogatásaival kapcsolatban. A csoportos látogatások stabil állandóságot, inkább enyhe emelkedést mutatnak. Nagy szerepe van ebben a rendkívül színes, közel 100 féle gyermekkönyvtári foglalkozásajánlatunknak. Nagy népszerűségnek örvendenek ezek a gyermekek (14 év alattiak) körében tartott könyvtárbemutató, könyvtárhasználati illetve rendhagyó óráink, ahol a foglalkozások korosztály szerinti megoszlása erős átszerveződést mutat. Nőtt az óvodás csoportok száma, őket a továbbiakban is várjuk, hiszen az olvasásra nevelést már ennél a korosztálynál érdemes elkezdni. Ez az a korosztály, ahol a szülők a gyermekeiken keresztül megszólíthatók, partnereinkké tehetők. Szintén pozitív adat a felső tagozatos csoportok számának emelkedése. Ők a kritikus korosztály, akik már nehezen irányíthatók a könyvtár és olvasás felé, ezért fontos, hogy legalább csoportosan részt vegyenek könyvtári foglalkozásokon.

Gyermekfoglalkozások számának alakulása 2013-ban

év	foglalkozások száma	részvevők száma
2013	732	16771

A foglalkozások témák szerinti alakulása 2013-ban

	2013
Könyvtárbemutató	51
Könyvtárhasználat	8
Kölcsönzés	15
Tananyaghoz kapcsolódó	18
Egyéb	432
Óvodai	208
Összesen	732

14 éven felülieknek (középisikolás osztályoknak), látogató csoportoknak is tartunk könyvtárbemutatókat, könyvtárhasználati ismertetőket. Ezek sorából kiemelkednek az Emlékkönyvtár bemutatóink, ahol a látogatóink megismerkednek a könyvtár történetével, jelentőségével és az Alapítványi gyűjtemény értékeivel. **(35 alkalommal összesen 736 - túlnyomórészt szakmai, kutatói, kis részben hivatalos, külföldi testvérvárosi- érdeklődő számára az Emlékkönyvtárban.)**

Könyvtárbemutatók száma intézményi szinten:

Év	Könyvtárbemutatók száma	Résztevők száma
2012	129	2.218
2013	138	2.404

• Kiállítások

A könyvtárunkban található dokumentumok bemutatásával fel tudjuk hívni látogatóink figyelmét az országos vagy helyi jelentőségű évfordulókra, egyéb aktuális eseményekre (kiemelten a helytörténeti vonatkozásúakra). A kiállításaink témája igen szerteágazó, hiszen az irodalomtól az egyéb művészeti ágakon keresztül az ipartörténetig számtalan témakörben tudunk ismeretterjesztő vagy tudományos szinten bemutatókat tartani. A képzőművészeti kiállításoknál törekszünk arra, hogy a jelentősebb művészeti területek képviseltetve legyenek. Előtérbe kerülnek a helyi alkotók, de a fiatal tehetséges művészekről sem feledkezünk meg.

Év	Kiállítások száma	Résztevők száma
2012	421	65.460+
2013	417	82.050+

• Felolvasó ülések

A Somogyi-könyvtárban hagyomány, hogy évente 3 felolvasó ülést tartunk, melyek a könyvtár történetéhez, életéhez, kiemelkedő eseményeihez kapcsolódnak. Ezek az ülések a könyvtáros kollégákon kívül külső látogatóink is vannak, hiszen a könyvtárunk Szeged város kulturális életének egyik kiemelkedő szereplője. 2013-ban az alábbi felolvasó üléseket rendeztük meg, **rendezvényenként** hozzávetőleg **100 fő** részvételével:

- 2013. március 14.: Az életmű – a Somogyi-könyvtár
- 2013. június 6.: Életművük – a Somogyi-könyvtár. Lippainé dr. Fekete Ilona és Tóth Béla jelentősége a Somogyi-könyvtár legújabbkori történetében
- 2013. október 17.: „... a tudományok ezen gazdag tárháza...” – a Somogyi-könyvtár Alapítványi gyűjteménye

• Zenei Album

A Zenei Album programot immár 20 éve a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata támogatja anyagilag. A rendezvény szervezése, a művészek felkérése, az adminisztrációs teendők elvégzése mind a zenei tájékoztatók feladata. Évente 3 alkalommal szervezzük a Zenei Album sorozatunkat, a programok **alkalmanként 100-120 fős** közönséget vonzottak:

- 2013. április 25-én Bizet: Carmen c. operájának keresztmetszetét Pál Tamás rendezte.
- 2013. május 12-én Gershwin legismertebb dalaiból és a Porgy és Bess című operából csendültek fel népszerű dallamok.
- 2013. november 27-én Kósa György zeneszerzőre emlékeztünk a Kortárs Zenei Napok keretében.

• Mesés családi délelőttök

Minden hónap első szombatján olyan családi délelőttre várjuk az óvodásokat, kisiskolásokat és szüleiket, melynek központi témája egy mese vagy mesesorozat. Az interaktivitást és különböző kompetenciák fejlesztését a hozzá kapcsolt feladatokkal és játékokkal érjük el. A kreativitás fejlesztése általában valamilyen alkotás létrehozásával valósul meg. Nem titkolt célunk a rendezvényvel az olvasásra, a könyvek szeretetére nevelés és az olvasótoborzás. Igyekszünk

megszólítani olvasóinkon kívül a város kisgyermekes családait is. Éves szinten a **12 rendezvényen 540 fő vett részt.**

- **Meséről mesére – diafilmvetítés**

A családok kérésére növeltük a diavetítések időpontjait. Korábbi években csak az iskolai szünetekben tartottunk vetítéseket, 2013-tól **minden csütörtök** délután két mesefilmet vetítünk. Célunk ezzel is az olvasásra nevelés, hisz a meséket meghitt, szeretetteljes légkörben, közös élményként hallgathatják a gyerekek és gyakran a szüleik. A diafilmek átmenetet képeznek a mozgófilmek és képeskönyvek között. Igyekszünk a mesék könyves hátterére is felhívni a figyelmet. A résztvevők száma általában alkalmanként 15-30 fő között ingadozik, így éves szinten **1.000-1.200** résztvevővel számolhatunk.

- **Internet Fiesta**

2013 márciusában 14. alkalommal kerül megrendezésre az Internet- és digitális kultúra népszerűsítését szolgáló országos program, melynek célja: az információs társadalomba való beilleszkedés megkönnyítése, az internet gazdag lehetőségeinek bemutatása. Az idei évben a központi témáink: az internet közösségteremtő ereje, önképzés, tájékozódás az internet segítségével, veszélyek és biztonsági kérdések a neten, fogyasztóvédelem és az adatvédelem voltak. Az általunk szervezett **10 programon 235 résztvevő** vett részt, ezen kívül a megyében is csatlakozott még **4 település 20 programmal**, így összesen Csongrád megyében **696 résztvevője** volt a programsorozatnak.

- **Egy város – egy könyv**

Az Egy város-egy könyv olvasásnépszerűsítő programot 2010-ben indította útjára könyvtárunk. „A város könyve” 2013-ban Darvasi László Pálcika, ha elindul című mesekönyve volt a Szeged Napja ünnepségsorozatához (május 17-én) kapcsolódva. A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg. Az általunk szervezett **5 rendezvényen hozzávetőleg 400 résztvevő** volt.

- **Ünnepi Könyvhét**

A Somogyi-könyvtár 2013-ben már ötödik éve volt főkoordinátora a könyvhét szegedi eseményeinek. Az idén 5 napra települtünk ki sátrakkal, színpaddal és játszólíggel az utcára. A könyv szegedi ünnepének központja 2013-ban ismét a Dugonics tér volt, de a városban még közel harminc helyszínen tartottak irodalmi, zenés-táncos, gyermek- és filmes programokat.

A könyvtárban **16 rendezvényen 1.040 fő** vett részt a könyvheti programsorozat keretében, de ezen kívül még külső helyszíneken is árusítottunk, szerveztünk játékos vetélkedőket, amelyeken **több száz érdeklődő** is megfordult.

- **Múzeumok könyvtári éjszakája**

Június 22-én a könyvtár egyébként zárt különgyűjteményei (Zeneműtár, Vasváry-gyűjtemény, Helyismereti gyűjtemény, Gyorsírászati gyűjtemény, Periodikatár, Eszperantó-gyűjtemény, valamint az Emlékkönyvtár) nyitva tartottak, mindegyikben alkalmi kiállítás és tárlatvezetés várta a látogatókat. A gyermekek játékos foglalkozásokon vehettek részt. **A 12 kiállításon** és a hozzájuk kapcsolódó bemutatókon valamint a **3 rendezvényen** ezen az egy éjszakán közel **1.000 látogató** tért be hozzánk. Külső helyszíneként az Agóra Gyermekkuckó kapcsolódott a rendezvényhez, ezzel is segítve önmaga népszerűsítését a gyermekek számára tartott interaktív játékokkal.

- **Könyvkirály olvasásnépszerűsítő játék**

Az Ünnepi Könyvhétől a következő év Ünnepi Könyvhétéig tartó játék, melynek során a résztvevők az általunk ajánlott listából választanak olvasnivalót és feladatlapok segítségével válaszolnak néhány kérdésünkre. 2013-ban is közel **100 fő** vett részt az olvasásban, ezek közül a legtöbbet olvasó 30 főt hívtuk meg a Városháza dísztermében tartott eredményhirdetésre.

- **Kulturális Örökségi Napok**

A 132 éve alapított Somogyi-könyvtár Szeged legrégebbi kulturális intézménye, muzeális gyűjteménye a Nemzeti Kulturális Örökség része. Ezen a napon gazdag programkínálattal vártuk az Érdeklődőket: épületbejáró túra, tárlatvezetés és könyvbemutató az Emlékkönyvtárban, gyermekprogram sok mesével és séták a városban változatos tematikával.

Ezen a napon **3 kiállítással** és hozzá kapcsolódó bemutatóval, **3 tematikus helyismereti sétával** és **egy gyermekprogrammal** vártuk az érdeklődőket, melyeken összesen **350 fő** vett részt.

- **Országos Könyvtári Napok**

A könyvtárunk nyertes NKA pályázata (NKA 3508/01110) idén is lehetőséget biztosított arra, hogy a Csongrád megyei könyvtárak jelentős összeget fordíthassanak a rendezvényeik megvalósítására, előadók, írók-költők meghívására. Ebben az évben az „emberi kapcsolatok” témakör volt az országos rendezvénysorozat középpontjában. 2013-ban a Csongrád megyében lebonyolított Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozat alatt **26 településen, 189 rendezvényen, közel 5.700 látogató** vett részt. A Könyves Vasárnapon ingyenesen beiratkozottak száma: 102 fő.

- **Képregényfesztivál és kiállítás**

Ez a rendezvény az egyetlen nagy vidéki képregényes megmozdulás az országban, ami alapvető létjogosultságot ad neki. A rendezvényen megjelenő látogatók száma (**1.200 fő**), és az árusítani érkező kiadók (**5 kiadó, 16 alkotó**) beszámolója alapján azt mondhatjuk, hogy nagy az érdeklődés a képregények iránt. A könyvtár pedig elkezdett az állományába képregényeket vásárolni és a kölcsönzések alapján ugyanezt tudjuk alátámasztani. Minden évben más tematika köré építve van lehetőségük az alkotóknak előadásaik megtartására, kiállítási anyagok bemutatására, melyek mindig aktualitást tükröznek. A könyvtár a használói érdeklődést figyelembe véve az állományába képregényeket vásárol, melynek szükségességét a kölcsönzések száma bizonyítja.

- **Gyermekkönyvhónap**

2013-ban az NKA Szépirodalmi kollégiumához benyújtott sikeres pályázatunk (NKA 3808/01676) segítségével lehetőségünk volt a 2013. évi Csongrád megyei gyermekkönyvhónap rendezvényeinek megtartására. A programsorozat keretében megtartott **23 rendezvényen** közel **1.000 résztvevőt** fogadtunk Csongrád megyében.

- **Olvasó Dél-Alföld – Olvasás határok nélkül**

Könyvtárunk egy olvasásnépszerűsítő programsorozatot indított útjára 2012 novemberében *Olvasó Dél-Alföld – Olvasás határok nélkül* címmel. Az olvasáskultúra fejlesztő kampány megvalósítását a Társadalmi Megújulás Operatív Program „Tudásdepó-Expressz” – Országos könyvtári szolgáltatások bővítése, fejlesztése az oktatás és képzés támogatásának érdekében c. pályázat teszi lehetővé. (Kódszám: TÁMOP-3.2.4.B-11/1). Az ebben megfogalmazott fejlesztés egyik fő célja az oktatás támogatása az **olvasáskultúra fejlesztésével**. 2013-as évben sikeresen lezajlottak a programsorozatok és a 3-megyés vetélkedő, amelynek regionális összehangolása a Somogyi-könyvtár feladata volt.

- **Klubfoglalkozások**

A személyes hangvétel, családi légkör jellemzi a Somogyi-könyvtár fiókkönyvtárait. Ezekben a szolgáltatóhelyeken a beiratkozott olvasókat, kisgyermekes anyukákat és a nyugdíjasokat célozzuk meg elsősorban a rendszeres programjainkkal: baba-, gyermek- és felnőtt klubok, mesedélutánok, olvasókör, írói klub, egészségklub, irodalmi előadások. A foglalkozásokat folyamatosan, az érdeklődők igényeihez igazítva szervezzük meg, átlagosan 20-30 fő részvételével.

- **OlvasShopping – A Somogyi-könyvtár az Árkádban**

2013-ban (október 26-27-én) első alkalommal „költöztünk ki” az Árkád Szeged bevásárlóközpontba, hogy felhívjuk a figyelmet az olvasásra és a könyvtár szolgáltatásaira. A nagy sikerű rendezvényen közel 500 érdeklődőt szólítottunk meg és invitáltuk őket a könyvtárunkba. A visszajelzések alapján azt mondhatjuk, hogy nagy szükség van az ilyen típusú rendezvényekre, mert sokan rácsodálkoznak az könyvtár által kínált lehetőségekre, széles körű szolgáltatásaira.

A színes programkavalkádunkban szerepeltek vetélkedők az egész családnak, kvízzjátékok azonnali nyereményekért, új olvasóinknak fél évre szóló térítésmentes beiratkozási lehetőség. A vállalkozó kedvűek kipróbálhattak egy óriás társasjátékot, a legkisebbeket pedig lufizsonglór bővölte el kezűgyességével, a nyugalomra vágyók megpihenhettek az olvasósarokban, valamint bepillanthattak a Délmagyarország digitalizálásának kulisszatitkaiba és akár a 100 évvel korábbi újságot is számítógépen “lapozgathatták”.

Összesítés

	Alkalom	Résztevő
Kiállítás	417	82.050
Egyéb rendezvény	693	35.224
Könyvtárbemutatók	138	2.404

5.4. Kiadványok, szakmai publikációk

A gyűjteményünk legértékesebb darabjaiból minden év tematikus kiállítást rendezünk. Ehhez szép kivitelű, információban gazdag kiadvány készül.

- **Cimélia** - könyvkincsek : régi és ritka könyvek a Somogyi-könyvtár gyűjteményében : kiállítás a Somogyi-könyvtárban, 2013. július 16 - október 9. / [... rend., az ismertetőt írta és szerk. Szőkefalvi-Nagy Erzsébet]. - Szeged : Somogyi-kvt., [2013]. - 27 p., [28] t. : ill., főként színes

Városunk helyismereti folyóiratának kiadója a Somogyi-könyvtár. A lap 2013-ban ünnepelte alapításának 25. évfordulóját. Erre az alaklomra jubileumi szám készült.

- **Szeged** – a Város folyóirata / főszerk: Tandi Lajos, 25. évf. 2013. 1-12. sz.

WEBES felületen olvasható:

A **Vasváry Collection Newsletter** online periodika hagyományosan két alkalommal – júniusban és decemberben – jelentkezett új számmal. (A Vasváry-gyűjtemény hírlevele)

http://www.sk-szeged.hu/statikus_html/vasvary/newsletter/index.html

Publikációk

- **Kamarai Futár** – A Somogyi-könyvtár polcairól – Nyilas Péter írásai

„Topánka Kordoványbúl tsinossan” (2013. február)

https://docs.google.com/file/d/0Bykdv8ig4W_8YTBSdXd6XzR6dUE/edit?pli=1

Csizmáért – akasztófa 2013. március

https://docs.google.com/file/d/0Bykdv8ig4W_8MIBLMWNad2Z4X0U/edit?pli=1

„Mordulás nélkül” végezte az inas (2013. április)

https://docs.google.com/file/d/0Bykdv8ig4W_8VlpHVmhtZWIwcHc/edit?pli=1

Osztálylétszám: hatvanöt! (2013. május)

https://docs.google.com/file/d/0Bykdv8ig4W_8Y2NxNWdJcmhDcWc/edit?pli=1

Sanyarú sorsú cipészek (2013. július)

https://docs.google.com/file/d/0Bykdv8ig4W_8anc2dTNic0kyLVE/edit?pli=1

Az ilonahal bárcakönyve (2013. szeptember)

<https://docs.google.com/file/d/0B5TnXjg7h13NVEtrblNyZDBCukk/edit?pli=1>

15 millió vöröskeresztes cigaretta (2013. október)

<http://www.sk-szeged.hu/documents/10157/06b9e1b1-49a3-4836-922c-21477f3b5fee>

„Ránk nem tűztek érdemkoszorút...” (2013. november)

<http://www.sk-szeged.hu/documents/10157/99d74982-9968-4ea8-bde5-60e04ad64d46>

Mesterségek dicsérete – „Gyaluvonások”; Fercirungolt stokkerli (2013. december)

<http://www.sk-szeged.hu/documents/10157/4d00e50a-a5f3-4043-ba77-12ae1626d179>

- **A SzegediLapban**

Jugovits Ildikó: Michael Mann 70, Tarantino 50 (szegedilap.hu) 2013. január 17.

<http://www.szegedilap.hu/cikkek/film-tortenes/michael-mann-70--tarantino-50.html>

Nyilas Péter: Pipás Pista – a hóhéresszony legendája (szegedilap.hu) 2013. január 24.

<http://www.szegedilap.hu/cikkek/kultureset/nyilas-peter--pipas-pista.-a-hoherasszony-legendaja.html>

Nyilas Péter: Kíváncsiskodók a betyárkirály szállása előtt, avagy Rózsa Sándor „szupersztár” (szegedilap.hu) 2013. augusztus 28.

<http://www.szegedilap.hu/cikkek/kultureset/nyilas-peter--rozsa-sandor---szupersztar---.html>

Horváth Mihály: A „halál-motorbicikli” (szegedilap.hu) 2013. szeptember 6.

<http://www.szegedilap.hu/cikkek/kultureset/horvath-mihaly--a---halal-motorbicikli---.html>

Nyilas Péter: A galamblelkű párbajhős – Gárdonyi Géza szegedi újságíróskodása (szegedilap.hu) 2013. szeptember 10.

<http://www.szegedilap.hu/cikkek/irodalom-tortenes/nyilas-peter--a-galamblelku-parbajhos.html>

- **Egyéb**

Kukkonka Judit: Iskolapadból a frontra – A Nagy Háború írásban és képben (blog)

http://nagyhaboru.blog.hu/2013/12/11/iskolapadbol_a_frontra

Horváth Mihály **2013-as újabb** helytörténeti publikációi:

Színhátszás a régi Földeákon I. In: Földeák. – 20. évf. 8. sz. (2013. aug.), p. 8–9.)

Színhátszás a régi Földeákon II. In: Földeák – 20. évf. 9. sz. (2013. szept.), p. 7–8. [Utánközlés, először: Marosvidék. – 13. évf. 1. sz. (2012. ápr.), p. 19–24. : ill.]

Földeáki pedagógusok régi adattárakban. In: Földeák. – 20. évf. 7. sz. (2013. júl.), p. 9.

A régi Földeák plébánosai. In: Marosvidék. – 14. évf. 2. sz. (2013. aug.), p. 22–32. : ill.

Földeáki katonák emlékezete I. Idegenben nyugvó második világháborús földeáki katonák. In: Földeák. – 20. évf. 11. sz. (2013. nov.), p. 2–3.

Bánszki Tamás életpályája (társszerző: Szabó György). In: Pedagógusok arcképcsarnoka. XII. kötet. Debrecen, 2013, Karácsony Sándor Pedagógiai Egyesület (p. 28–31.); [Utánközlés] In: Marosvidék. – 14. évf. 3. sz. (2013. dec.), p. 7–11. : ill.

5.5. PR tevékenység

Pozitív elmozdulás az intézmény életében, hogy az elmúlt hat évben Szeged kiemelt kulturális intézményeihez hasonlóan (Szegedi Nemzeti Színház, Reök, Ifjúsági Ház, stb.) a Somogyi-könyvtárban is a nemzetközi gyakorlat szerint erre specializálódott munkatárs koordinálja a PR-feladatokat

A Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár hírnévmenedzsment stratégiájának része, hogy meghatározza a fő üzeneteket, kreatív pr megoldásokat keres, melyekkel növelheti az intézmény ismertségét és építheti jó hírét.

Kiterjedt és rendszeresen karbantartott sajtólistával rendelkezünk, de emellett a sajtókapcsolatainkat is partnerkapcsolatnak tekintjük, ahol keressük és legtöbbször meg is találjuk az együttműködés lehetőségeit. Például gyors és korrekt információs forrásként állunk könyvtári állományunkkal a sajtó rendelkezésére, nem csak a rólunk szóló híre esetében, hanem szinte bármely témában.

Az intézményről szóló hírek generálásának egyik lehetősége a szervezet fontos, érdeklődésre számot tartó történéseinek a sajtópartnerek felé megfelelő formában való rendszeres eljuttatása. A tapasztalat és a gyakorlat igazolja az erre vonatkozóan kialakult metódust, hiszen a sajtópartnerek folyamatosan átveszik és közlést tesz a könyvtár által kibocsátott sajtóanyagokat, így az intézmény tudatosan alakíthatja a róla megrajzolódó képet és az egyes fókuszokat.

Az intézményről szóló hírek generálásának másik módja a tudatosan szervezett partneri kör, amelynek segítségével az intézmény állományrészeinek menedzselése válik lehetővé. A kommunikációs előnyökre megépített projektek alapos átgondolást, előkészítést, figyelmet és humánenergiát igényelnek. A partnerek kiemelt történéseinek mentén felvezető, vagy kapcsolódó rendezvények formájában a magunk értékei is jótékony reflektorfénybe kerülhetnek. Ilyen kiemelt városi történések például Szeged országos érdeklődésre számot tartó fesztiváljai, amelyekhez a könyvtár kiállításokkal kapcsolódik. A kapcsolódások a kommunikációs stratégia részeként és a jól kialakított partnerkapcsolatoknak köszönhetően számtalan előnnyel járnak. A partner a számára kiemelt rendezvényt erős és domináns kommunikációval támogatja és a könyvtár csatlakozása az intézmény részére is hatalmas kommunikációs előnyökkel jár, akár egy Hungarikum Fesztivál, egy Nemzetközi Tiszai Halfesztivál, egy Szegedi Ifjúsági Napok, a Szegedi Nemzeti Színház bemutatói vagy egy Házasság Hete kapcsán. 2013-ban a korábban kialakított nagyszabású városi rendezvények mellett csatlakoztunk az SZTE Fűvészkert, a Szegedi Vadaspark és a Belvárosi mozi kiemelt projektjeihez.

A Somogyi-könyvtár honlapján és Facebook-oldalán folyamatosan válogatást teszünk közzé a rólunk megjelenő hírekről, tudósításokról:

<http://www.sk-szeged.hu/en/rolunk-szol-2013>

<https://www.facebook.com/pages/Somogyi-K%C3%A1roly-V%C3%A1rosi-%C3%A9s-Megyei-K%C3%B6nyvt%C3%A1r-Somogyi-k%C3%B6nyvt%C3%A1r/319672471433194?ref=ts&fref=ts>

Évente 2 alkalommal hívunk össze sajtótájékoztatót, az Ünnepi könyvhetet és az Októberi Könyvtári Napokat megelőzően. Ezek a sajtóesemények napjainkra már rendkívül közkedveltek a sajtó munkatársainak körében. Szívesen és nagy létszámban jönnek hozzánk és teszik közzé üzeneteinket. Munkájukat jól szerkesztett sajtómappák összeállításával segítjük.

A Somogyi-könyvtár rendszeresen hírlevélben értesíti az erre feliratkozottakat az aktuális programokról, egy-egy jelentősebb állománygyarapodásról, vagy fontosabb történésekről.

Újdonságaink és különleges dokumentumaink népszerűsítése érdekében állandó könyv- és dokumentumajánlókkal jelentkezünk a Délmagyarország napilapban, a Rekreáció című magazinban és a Kamarai Futárban.

Kommunikáció a számok tükrében

Közel 150 tételes sajtólistánkra küldjük folyamatosan a tudatosan szerkesztett rólunk szóló információt. Naponta átlagosan 2-10 hír jelenik meg rólunk, ezek 80%-a megtalálható az interneten is, de sok közülük nem. Így a heti rendszerességgel nyilvánosságot adó Rádió88 riportjai nem archiváltak, vagy a Kossuth Rádióban és az Európa Rádióban elhangzó interjúk sem, vagy csak egy rövid, átmeneti időre.

A honlapunkon közzétett Rólunk szól oldalon 2013-ban 919 db internetes megjelenéssel dicsekedhettünk el, és a teljesség igénye nélkül mondhatjuk ezt a számot. A valós megjelenés rólunk ennél körülbelül 30%-al több.

A Somogyi-könyvtár belső levelezési rendszerén Új linkek (2013) hírlevél formájában a könyvtár közép és felső vezetése naponta (olykor többször is) értesül az intézményről megjelenő sajtóhírekről. A Somogyi-könyvtár munkatársai a közösségi oldalakon gyakran teszik közzé ezeket a sajtómegjelenéseket. A megjelent sajtóhírekből rövid válogatás a 2. sz. mellékletben található.

6. Megyei könyvtár területi feladatellátása

6.1. Kötelezpéldányokkal kapcsolatos feladatok

Az állományunk gyarapításának a beszerzés mellett másik jelentős formája az SZTE Egyetemi Könyvtártól átvett és a szegedi nyomdától és kiadóktól kapott kötelezpéldányok. Minden évben jelentős mennyiségű ajándékkönyvet kapunk magánszemélyektől.

A helyismereti gyűjteménybe 2013-ban összesen 127 db csomagot illetve értesítő levelet szolgáltatott be nyomda illetve magánszemély, ami összesen 2249 db dokumentum.

6.2. ODR tevékenység

A könyvtárközi kölcsönzés bonyolítását munkatársaink már második éve az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer megújult webes rendszerével végzik. A más könyvtárakból befutó kérések teljesítése, illetve a tőlünk indított kérések nyomon követése egyaránt a tájékoztató csoport munkatársainak feladata. A befutó kérések számában határozott növekedés tapasztalható az elmúlt évhez képest. Míg 2012-ben 1.964 kérés érkezett könyvtárunkba, addig 2013-ban ez a szám 2.351-re emelkedett, ami 20%-os emelkedést jelent. Nőtt az eredeti dokumentummal teljesített kérések száma is: 2012-ben 1.553 könyvet küldtünk el, tavaly ez a szám már 1.992 volt. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a MOKKA-ODR rendszert a kollégák egyre magabiztosabban használják, és a rendszert is sok szempontból tökéletesítették.

Egyes szabályváltozások pedig inkább forgalomcsökkenést vetíthettek volna előre. Ilyen például, hogy július 1-től a Magyar Posta a 324 mm x 229 mm x 24 mm-es méret feletti küldeményeket csak könyvelten veszi fel. A könyvtárközi kölcsönzés keretében elküldött csomagok nagy része meghaladja a megadott méretet, és ez váratlan többletköltséget okozott a könyvtáraknak.

Az ODR-portálon közzétett statisztika szerint a nekünk címzett kérések számát illetően 2013-ban az 5. helyen végeztünk (2012-ben a 7.-en), ami mindenképpen előkelő hely! (Az itt megjelenő számok nem a teljes mennyiséget mutatják, hiszen továbbra is érkeznek hozzánk kérések hagyományos úton is.)

6.3. Területi ellátó munka

A könyvtárak tevékenységét, együttműködését segítő szolgáltatások

Helyszíni látogatás (108 nap) alkalmával azonnali segítséget, tanácsot kaptak a könyvtárosok az aktuális, problémát jelentő feladatok megoldásához, mint a statisztikai jelentésekkel kapcsolatos problémák, állományellenőrzés, nyilvántartások egyeztetése, állománygondozás, állománykivonás, alapidokumentumok elkészítése-módosítása, könyvtári foglalkozások, rendezvények, könyvtárosnap, képzési, továbbképzési lehetőségek, új könyvtárosok tájékoztatása.

A megyei internetes levelezőlista, telefon, fax, honlap, blog használatával *rendszeres tájékoztatást* kaptak könyvtárosaink rendezvényekről, a szervezéshez szükséges információkról (könyves

ünnepek időpontjai, előadók elérhetősége, tiszteletdíja stb.), pályázati kiírásokról, a szakmai területre vonatkozó jogi szabályozásról. A különböző formában beérkezett kérések, kérdések száma meghaladta az 1200 darabot.

Pályázat és egyéb ajándék címen szerzett folyóiratokat, könyveket, információs kiadványokat juttattunk el a települési könyvtárakba az év folyamán. Többek között a *Tiszatáj*, *Pusztadoktor*, *Szép Házak* című folyóiratokat, különböző *Európai Unió*s kiadványokat, az Összefogás a könyvtárakért promóciós anyagait, a Szegedi Nemzeti Színház műsorfüzeteit.

A nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő önkormányzati könyvtárak *érdekeltségnövelő pályázatainak* bekérése, ellenőrzése után az összesítést 2013. március 31.-ig továbbítottuk a Könyvtári Intézetnek Budapestre. A döntésről az önkormányzatok a minisztériumtól, az érintett könyvtárak a megyei levelező listán kaptak értesítést. 2013-ban 34 önkormányzat kapott könyvtári érdekeltségnövelő támogatást.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiumánál (NKA 3508/01110) országos, regionális és megyei rendezvények megrendezésére 998.000,- Ft támogatás nyert a Somogyi-könyvtár, melyből 26 településen 189 programot szerveztünk, ahol közel 6000 használó megfordult.

NKA 3808/01676 sz., a Szépirodalmi Kollégium által kiírt pályázatán 575.000,- Ft-ot nyert a Somogyi-könyvtár, melyből a hagyományos Gyermekkönyvhónap programsorozat felújítását kezdtük meg a megyében.

A Kölcsey Ferenc Alapítvány Testvérkönyvtár-segítő program keretében pályázati támogatással 80.000,- Ft értékben értékes tartalmú szépirodalmat, szakirodalmat, gyermekirodalmat vásároltunk a hazai könyvtermésből a szabadkai városi könyvtárnak, melyet ajándék formájában 2013 júniusában kapott meg a Gradska Bibliotéka, a könyvek elszállításáról a szabadkaiak gondoskodtak.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiuma meghívásos pályázatán, melyen csak megyei könyvtárak pályázhattak 2012-ben „*A büntetés-végrehajtási intézetek könyvállományának gyarapítására*” 480.000,- Ft pályázati összegre pályázott a könyvtár.

A Nemzeti Kulturális Alap Közgyűteményi Kollégiuma meghívásos pályázatán 360.000,- Ft-ot nyertünk a „Csongrád megye nemzetiségek által lakott településeinek könyvtári állományának gyarapítására, melynek keretében Deszk (szerb nemzetiség), Magyarcsanak (román) és Pitvaros (szlovák) könyvtári állományát bővítettük.

A fölőspéldány-jegyzékek begyűjtése szakmai, antikváriumi jóváhagyatása. A 3/1975 KM-PM rendelet alapján a települési könyvtárakban fölősléggessé vált könyvek kivonását és az arról készült jegyzékeket szakmailag jóvá kell hagynia a megyei könyvtárnak. A jelenleg is érvényben lévő rendelet 17 § (2) Az (1) bekezdése alapján a szakmailag jóváhagyott más könyvtárak által nem igényelt fölősléggés dokumentumokat a könyvtár az állami könyvkereskedelemnek megvételre köteles felajánlani. A települési könyvtárak munkájának segítése érdekében a beküldött jegyzékeket mi érvényesítettük az antikváriumnál, hogy ők nem igényelnek a települési könyvtár által kivont könyvekből. A Németh László Városi Könyvtár negyedéves rendszerességgel küldte be ezeket a jegyzékeket érvényesíttetni.

Szakfelüggyeleti vizsgálat a megye könyvtáraiban

A megyei könyvtár a minisztériummal kötött megállapodás szerint részt vett a szakfelüggyeleti vizsgálatokban az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Könyvtári Osztálya által jóváhagyott szakfelüggyeleti vizsgálati terv alapján 2012. október 1.- és 2013. március 31. között. A megyei vezető szakfelüggyelő (Bajusz Jánosné) koordinálásával a felkért szakfelüggyelők Lonovics Lászlóné, Mátó Erzsébet, G. Szabó Lenke és Rátkai Erzsébet a csanakpalotai Városi Könyvtár, a makói József Attila Városi Könyvtár, a szentesi Szentés Városi Könyvtár Nonprofit Közhasznú Kft, a kiszombori Közművelődési Könyvtár, a baksi Községi Könyvtár, az öttömösi

Községi Könyvtár vizsgálatát végezték el, valamint Tizzasziget és Újszentiván önkormányzatánál tájékoztatták, hogy ők milyen módon teljesítették a törvény által előírt könyvtári szolgáltatási kötelezettségüket. A szakfelügyelők vizsgálati anyagára épülő összegzéseket megkapták a vizsgálatban érintettek és az Emberi Erőforrások Minisztériuma Könyvtári Osztálya.

6.4. A kistérségi könyvtári ellátás megszervezése

Jogszabályváltozás következtében 2013. január 1-jétől a települési önkormányzatok kötelező könyvtári szolgáltatási feladatukat vagy önállóan, vagy a megyei könyvtár szolgáltatásainak igénybevételeivel teljesíthetik. A 2012. év végén könyvtárellátási szolgáltatásnyújtást kértek a Somogyi-könyvtártól a következő települések önkormányzatai: (25 db): Ambrózfalva, Árpádhalm, Csanádalberty, Csengele, Derekegyház, Eperjes, Ferencszállás, Kiszombor, Királyhegyes, Klárafalva, Kövegy, Kübekháza, Magyarcsanád, Nagyer, Nagylak, Nagytőke, Óföldsék, Öttömös, Pitvaros, Pusztamérges, Pusztaszer, Szegvár, Székkutas, Tizzasziget, Újszentiván.

2013-as évre a Somogyi-könyvtárral könyvtárellátási szerződést kötő települések után könyvtárunk 20.382.260,- Ft támogatást kapott a lakosság szám kategória szerint.

Az új szolgáltatás ellátás nemcsak a csoportunk munkatársainak jelentett új, megtanulni való és többletfeladatokat, hanem az intézmény többi szervezeti egységének is. (vezetés, beszerzés, feldolgozás, folyóirat gazdasági, műszak, informatika, olvasószolgálat)

A 2013-as év változásai sok új feladatot hoztak a munkánkban. A jogszabályi változások az egész könyvtár számára sok újdonságot hoztak. Munkánk során igyekeztünk megfelelni az elvárásoknak. Az éves terv összeállításakor figyelembe vettük a prioritásokat. Ezek alapján egyes területek nagyobb hangsúlyt kaptak, egyes területeken pedig inkább csak előkészítettük azokat a folyamatokat, amik valójában csak a következő években indulnak el.

Könyvtárellátási szolgáltatási rendszeren belüli tevékenységünk:

Január és február hónapban minden szolgáltató helyet és önkormányzatot felkerestünk és kitöltöttünk egy állapotfelmérő kérdőívet. Ezt használtuk fel a szolgáltató helyek költségvetési tervezéséhez.

2013. július 10-ig elkészítettük tárgyévi fejlesztési tervet, október 31-ig pedig a szolgáltató helyek 5 évre szóló szolgáltatásfejlesztési tervét. Mindezeket a dokumentumokat elküldtük az EMMI-nek is. Létrehoztunk egy kszr-es levelezőlistát, a gyors hatékonyabb információáramlás érdekében.

Dokumentumszolgáltatás: Évi négy alkalommal rendelhetek új könyveket a szolgáltató helyek. Az első félévben önállóan, a második félévtől a beszerzési csoportvezető által összeállított listáról a megadott összeghatárig. A beszerzés és a szolgáltató helyek közötti koordinációt csoportunk végezte. A feldolgozott könyveket negyedévente szállítottuk ki a szolgáltató helyekre. Ugyanez volt a helyzet az időszaki kiadványok rendelésénél is, a kiadványok megrendelését a folyóirat csoport végezte, ha szükséges volt koordináció, akkor bekapcsolódtunk az ügyek intézésébe. 2013 előtt a Makói Töbfcélú Kistérség által megbízott József Attila Városi Könyvtár volt a szolgáltató a mozgókönyvtári ellátásban részt vevő településeken. A jogszabályváltozásra ők sem számítottak ezért fizettek elő még 2012-ben a térségi könyvtáraknak folyóiratra.

Állományfeltárás: A szolgáltató helyek számára a Somogyi-könyvtár által szerzeményezett könyvek a Corvina rendszerbe kerülnek feltárással, a külön létrehozott CSMDDB adatbázisban. A már valamilyen integrált rendszerben (HUNTEKA és SZIRÉN) feltárt, más adatbázisban lévő állományok konvertálása elkezdődött 2013-ban. Ez a munka még nem zárult le, a konvertált állományok ellenőrzése, javítása folyamatban van, ezt a munkát a feldolgozó csoport munkatársai végzik.

digitális írástudás – 2013-ban kihelyezett tanfolyamot nem tartottunk, azonban a számítástechnikai fejlesztésekkel igyekeztünk elősegíteni, hogy megfelelő minőségű technikai eszközök álljanak a használók rendelkezésére

információk megjelenítése: 2013 folyamán létrehoztunk a Somogyi-könyvtár portálján egy önálló menüpontot a KSZR szolgáltatás számára. Itt igyekszünk megjeleníteni a könyvtárak alapadatait, a szolgáltatásaikat, beszámolunk az eseményekről, pályázati eredményeinkről, a fejlesztésekről.

<http://www.sk-szeged.hu/konyvtarellatasi-szolgaltato-rendszer>

<http://www.sk-szeged.hu/kszr-hirek>

Ezekon kívül egyéb internetes híradásokban is igyekszünk folyamatosan számot adni az eredményekről.

olvasáskultúra terjesztését szolgáló programok:

2013-ban 38 rendezvényt szerveztünk a KSZR szolgáltatáson belül, azonban egyéb forrásokból (NKA pályázatok) a szerződött partnereknél ennél több rendezvényt tartottunk.

képzések: 2013-ban kevesebb képzést tartottunk, azonban ezek mindegyikén vettek részt kistéleplési könyvtárosok is. Kifejezetten számukra 2014-re tervezünk több képzést is, melyekkel mindennapi munkájukat igyekszünk megkönnyíteni.

Egy települési könyvtár önkormányzata (Csanytelek) rendelt 2013-ban a Somogyi-könyvtártól nyilvános könyvtári szolgáltatást Szolgáltatási szerződés alapján: *Csanytelek Község Önkormányzata* (300 000,- Ft dokumentum vásárlás + 60 000,- Ft szolgáltatási díj)

A település 2014. január 1-től szintén csatlakozik a könyvtári szolgáltató rendszerhez.

6.5. Nemzetiségi könyvtári ellátás bemutatása

A Somogyi-könyvtár kétféle módon tesz eleget a törvényi kötelezettségének. Egyrészt igyekszik a megyében lévő könyvtárakat segíteni azokon a településeken is, ahol jelentős számú nemzetiség él. Másrészt, a Somogyi-könyvtár központi épületében található 2007 óta a Nemzetiségi Könyvtár, mely nem csak Szeged, de a megye nemzetiségi lakosainak ellátását szolgálja állományával, különböző programjaival, kapcsolatrendszerével. 2013-ban egy nyertes pályázatnak köszönhetően az alábbi nemzetiségi nyelvű gyarapítást végeztük a megyében:

	db	nettó érték (Ft)
Deszk (szerb nyelvű)	15	166.260,-
Magyarcsanak (román és cigány nyelvű)	57	138.000,-
Pitvaros (szlovák nyelvű)	9	74.494,-

6.6. Statisztikai feladatok és adatszolgáltatás

A Somogyi-könyvtár feladata a megyében működő *nyilvános könyvtárak statisztikai adatszolgáltatásának* megszervezése. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának Statisztikai Főosztálya on-line adatszolgáltatással kéri a könyvtáraktól a statisztikai jelentéseket. Továbbra is a mi feladatunk a statisztikai adatok ellenőrzése és azok feldolgozása. 2012 évre vonatkozóan 2013-ban Csongrád megyéből 73 könyvtár szolgáltatott adatot. Ebből 58 települési, 15 felsőoktatási, és szakkönyvtár volt.

Az 58 települési könyvtárban 2012-ben 82339 regisztrált használó vett igénybe könyvtári szolgáltatást, a megye lakosainak 14.83 % volt a regisztrált könyvtárhasználó. A megye települési könyvtáraiban 891558 személyes könyvtárhasználat történt, ennek 20 %-a, 181909 alkalom volt internethasználat. A felhasználók összesen 2239062 db dokumentumot vettek kézbe, melyből

1118473 db-ot kölcsönöztek ki a könyvtárakból. A megye települési könyvtáraiban összesen 3251 foglalkozást, rendezvényt, közösségi összejövetelt tartottak az 2012-ben.

7. Munkaterven kívüli feladatok teljesítése

Az éves munkatervben a legfontosabb, előre látható és tervezhető feladatok kerültek rögzítésre. Emellett számtalan, kisebb-nagyobb munkaerő-átcsoportosítást igénylő napi, heti teendőink adódtak az év folyamán. A KSZR feladatok tervezése, optimalizálása, a bevonni kívánt kollégák köre, a megvalósítást segítő módszerek köre, az eljárások az év folyamán állandóan változtak. Tapasztalatszerzéssel, az új utak megtalálásával telt év ezen a területen.

8. Gazdálkodással kapcsolatos főbb adatok és értékelésük

8.1. Létszám és bérghazdálkodás

Létszám és bérghazdálkodásunk az elmúlt évben nem változott.

8.2. Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2013. évi terv	2013. évi tény	változás %-ban előző (2013.) évhez képest
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	52 525	58 155	110,7
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz, beiratkozási díjhoz köthető bevétel (nem fenntartótól származó bevételek)	14 249	10 906	76,5
	ebből a késedelmi díjbevétel (forint)	1 460 000	1 469 759	100,7
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	437 120	467 534	106,9
	– ebből fenntartói támogatás	167 723	167 748	100,0
	– ebből központi költségvetési támogatás	203 500	235 488	115,7
	– ebből pályázati támogatás	65 397	64 298	98,3
	– a Pályázati támogatásból EU-támogatás	61 240	56 048	91,5
	Egyéb bevétel összesen	24 321	44 367	182,4
	Bevétel összesen	513 966	570 056	110,9
Kiadás	Személyi juttatás	248 742	276 812	111,3
	Munkaadókat terhelő összes járulék	67 172	68 708	102,3
	Dologi kiadás	195 012	179 600	92,1
	Egyéb kiadás	3 040	15 090	496,4
		Kiadás összesen	513 966	540 210

Az intézményi saját bevételi többlet a biztosító kártérítési összegéből (nyári beázások és a fiókkönyvtári betörésből származik) és az önköltséges tanfolyam többletbevételből adódik (ebben az évben lehetet még a régi rend szerint vizsgázni, ezért a jelentkezők száma többszöröse lett az előzetesen vártnál).

Az EU-s pályázatokból a pályázati elszámolások és lehívások ütemezése miatt nem folyt be a teljes tervezett összeg.

Egyéb bevétel soron a beruházási ÁFA visszatérülések jelennek meg. A bevételi többlet az év közbeni átcsoportosítások (dologból felhalmozási kiadások közé) miatt következett be.

Az utolsó előirányzat módosítások a felügyeleti szerv felé be lettek nyújtva.

8.3. Jelentősebb eszközbeszerzések

Megnevezés	darab	forint
Gépjármű	1	4 348 500
ebből személygépkocsi	1	4 348 500
Számítógép	12	1 338 600
ebből olvasói		
ebből szerver		
Fénymásoló		
Szkenner		
Storage, egyéb adattároló (kapacitását a megjegyzésbe kérjük megadni Tb-ban)		
IKR fejlesztés		
Légkondicionáló	1	300 00
Eszközbeszerzésre fordított összeg összesen (Ft)		5 987 100

Megyei és KSZR feladatok ellátásához szükséges volt a régi gépkocsi (nem volt gazdaságos az üzemeltetése) lecserélése.

A gépkocsi beszerzéséhez a felügyeleti szervtől kaptunk támogatást 1.935 eFt-ot.

A számítógép állomány folyamatos cseréje szükséges a géppark avultsága miatt.

8.4. Dologi kiadások

Dologi kiadások	kiadás összege /Ft/
irodaszer, nyomtatvány	1 874 597
könyv, folyóirat beszerzés	39 348
hajtó- és kenőanyag	1 090 978
szakmai anyagok	44 151 537
kisértékű tárgyi eszköz	1 790 079
nem adatátviteli célú távközlési díjak	788 319
adatátviteli célú távközlési díjak	785 928
egyéb kommunikációs szolgáltatás	2 092 921
bérleti és lízing díjak	2 219 283
szállítási szolgáltatás	436 711
gázenergia	17 951 255
villamosenergia	16 994 745
távhő és melegvíz	2 404 092
víz és csatorna	1 126 314
postaköltség	1 538 811
egyéb üzemeltetési költség - szakmai	20 635 005
egyéb üzemeltetési költség - működési	2 854 816

A könyvtár az állomány gyarapítás költségeit a szakmai anyagok soron szerepelteti.

8.5. Vagyonkezelés

Az intézménynek 2013-ban nem volt vagyonkezeléssel kapcsolatos tevékenysége.

9. Partnerség és önkéntesség

Alapvetően a nyitottság és az együttműködési készség az, ami jellemző a könyvtár kollektívájára és a vezetésre. Fontos, hogy a város életében jelen legyünk és értékeinket hozzá tudjuk tenni az adott közösség értékei mellé ezzel erősítve egymást, valamint a kapcsolatépítés művészeteként definiált, professzionális PR-szemlélet. Minden alkalom mely közös produkttal jár, megalapozza a személyes kapcsolatokkal megerősített további produktumok lehetőségét. Az innovatív PR-szemlélet áldásos hozama azok a nagy értékű együttműködési körök, amely keretet adnak a könyvtár működéséhez. Több esetben a könyvtáron keresztül alakulnak ki munka kapcsolatok, mely kapcsolatok a társadalom, a város hasznára tovább élnek és önálló életre is kelnek. Az természetes, hogy együttműködünk mindazon intézményekkel és szervezetekkel, amelyek kulturális tevékenységet folytatnak. 2013-ban továbbra is, a Nemzetiségek Házával, a CSEMETE Egyesülettel, a Vadasparkkal, a Fűvészkerttel, a Kisgrafika Barátok Körével, a Webrádió Internetes Hírportállal, a SZKT-val, a Szegedi Nemzeti Színházzal, a Belváros Mozival, az általános iskolákkal és a gimnáziumokkal a már kialakított kapcsolatokat elmélyítettük. Határon túli kapcsolataink közül kiemelten fontosnak tartjuk a szabadkai Gradcka Bibliotheka-val való együttműködést és munkát. Kapcsolatban állunk a NAV Dél-alföldi Regionális Adó Főigazgatóságával is, akik szakmai napokat, kihelyezett ügyfélszolgálatot tartanak nálunk. British Council a Goethe Intézettel való kapcsolattartás továbbra is folyamatos. Folytattuk a zenei intézményeknek (Szegedi Nemzeti Színház, SZTE JGYPK Ének-Zene Tanszék, SZTE Vántus István Gyakorló Zeneművészeti Szakközépiskola, Király-König Péter Zeneiskola, Szegedi Szimfonikus Zenekar, SZTE Zeneművészeti Kar) felkínált kedvezményes CD, videó és DVD kölcsönzés - szolgáltatást.

Új utakon a kapcsolat elmélyítés terén: - megyei bemutatkozások, külső régiós kamarai kapcsolatok, élő, aktív szerepek együttműködések alakultak. Vándorkiállítások a megye könyvtáraiba: Kereskedelmi és Ipar Kamara, Europe Direct, Kiskunsági Nemzeti Park, Fűvészkert partnerekkel az összehangolt programok 2013-tól indultak.

A fiókkönyvtárakban is hagyománya van a jó partnerkapcsolatoknak, melyek természetesen más típusú sokkal szorosabb emberi kapcsolatokra építők. Ezek kialakítását és ápolását folyamatosan szorgalmazzuk, kisebb-nagyobb mértékben minden fióknak vannak önálló, saját kapcsolódási pontjai lakókörnyezetével. Az *óvodák, iskolák* vezetőivel, pedagógusaival, a helyi *művelődési ház* népművelőivel személyes, jó és eredményes kapcsolatokat ápolnak a könyvtárosok. A területi *önkormányzati képviselőkkel* is tartjuk a kapcsolatot, többen közülük a lehetőségeik szerint támogatják is a könyvtárat. Általánosságban elmondható, hogy sajnos nem mindenütt egyformán fogadókészek a könyvtáros együttműködési készségére, és természetesen a munkatársak habitusától is függ az eredményesség.

A Vakok és Gyengénlátók Csongrád megyei csoportjával hagyományosan jó a kapcsolatunk, az év során több alkalommal adtunk segítséget személyes közreműködés formájában rendezvényeik lebonyolításához (Szóts Katalin, Makra Erzsébet). Október 9-én a Tapintható tárlatot nyithattam meg az alagsori klubban, szintén a CSOMEVAGY (Vaskóné Kiss Éva) felkérésére.

A Talentum Önkéntes Centrum is évek óta partnerünk a május-júniusban megrendezett Legyél te is önkéntes! felolvasónap szervezésében a Hangoskönyvtárban. Ezenkívül az ünnepi könyvhéten és egyéb nagyobb könyvtári megmozdulás alkalmával lehet számítani az önkéntesek segítő munkájára.

„Önkéntes” alatt a szó **nem formális** értelmében vett, önkéntes alapon végzett munkát értjük. Több fiókkönyvtárban vannak önkéntes segítők, különösen rendezvények idején jelentenek segítséget a könyvtárosoknak. Könyvtáros hallgató gyakornokként kerülnek hozzánk az esetek többségében, s elhivatottságból és/vagy (kimondva-kimondatlanul) majdani álláslehetőség reményében segítenek a könyvtárosnak önkéntes alapon. A gyermekfoglalkozások közül azokon vesszük szívesen részvételüket, ahol tömegek mozognak a könyvtár befogadó képességéhez mérten. Ilyen a Halloween családi program Északvárosban, ahol arcfestés, tökfaragás és

jelmezbemutató is van, vagy a nyári Szegedi Vakáció könyves programjait követő kézműves jellegű foglalkozások.

1. melléklet

Akkreditált tanfolyamot végzett dolgozók - 2013

<i>NÉV</i>	<i>KÉPZÉS/TANFOLYAM MEGNEVEZÉSE</i>	<i>2013. 1. FÉLÉV</i>	<i>2013. 2. FÉLÉV</i>
<i>Bajusz Jánosné</i>	<i>A minőség értékelése a könyvtárban PLB 1273</i>		X
<i>Bozsó Katalin</i>	<i>Online irodalmi adatbázisok PLB 1633</i>	X	
<i>Csiszár Andrea</i>	<i>A minőség értékelése a könyvtárban PLB 1273</i>		X
<i>Csizmadia Edit</i>	<i>A helytörténetírás módszerei, segédeszközei, a publikálás formái és lehetőségei; helyismereti-helytörténeti információk közzététele könyvtári honlapokon - PLB 1244</i>	X	
<i>Deákné Csótó Edit</i>	<i>Felkészülés a korszerű felhasználóképzésre PLB 1242</i>	X	
<i>Dobosné Brezovszky Anikó</i>	<i>Interaktív e-könyvtár EKF szakirányú továbbképzés 1. félév</i>		X
<i>Dormán Helga</i>	<i>Kiadványszerkesztési és prezentációkészítési feladatok megoldása a könyvtárban PLB 0030</i>		X
<i>Hegedűs Bernadett</i>	<i>A kulturális és közhasznú tartalmak internetes megjelenítése könyvtári környezetben PLB 1243</i>	X	
<i>Horniczky Anikó</i>	<i>Angol szaknyelvi tanfolyam könyvtárosok részére PLB 1842</i>		X
<i>Kabódi Edit</i>	<i>Konfliktushelyzetek hatékony kezelése a könyvtárban PLB 1631</i>		X
<i>Kiss Brigitta</i>	<i>A fejlesztő biblioterápia alkalmazásának lehetőségei a gyerekkönyvtári munkában PLB 0240</i>	X	
<i>Kocsárdi László</i>	<i>Az elektronikus könyv INKA</i>		X
<i>Kormos Máté</i>	<i>ECDL tanfolyam 3 modul</i>		X
<i>Kulcsár Marianna</i>	<i>Könyvtárpedagógia - tanár SZTE egyetem MA képzés</i>	X	
<i>Megyesi Beáta</i>	<i>ECDL tanfolyam 3 modul</i>		X
<i>Mekkelné Dús Judit</i>	<i>A fejlesztő biblioterápia alkalmazásának lehetőségei a gyerekkönyvtári munkában PLB 0240</i>		X

Meszlényiné Samu Krisztina	<i>ECDL tanfolyam 3 modul</i>		X
Nagy Zsuzsanna	<i>A fejlesztő biblioterápia alkalmazásának lehetőségei a gyerekkönyvtári munkában PLB 0240</i>		X
Oros Sándor	<i>A minőség értékelése a könyvtárban PLB 1273</i>		X
Palástiné Annabring Szilvia	<i>A fejlesztő biblioterápia alkalmazásának lehetőségei a gyerekkönyvtári munkában PLB 0240</i>		X
Papp Tímea	<i>Könyvtári partnerkapcsolatok PLB 0667</i>		X
Sikaláné Sánta Ildikó	<i>Könyvtári vezetői ismeretek II. PLB 0670</i>	X	
	<i>Könyvtári vezetői ismeretek III. PLB 0669</i>		X
	<i>Könyvtári vezetői ismeretek IV. PLB 0668</i>		X
Tolmácsy Szabolcs	<i>Konfliktushelyzetek hatékony kezelése a könyvtárban PLB 1631</i>		X
	<i>Angol szaknyelvi tanfolyam könyvtárosok részére PLB 1842</i>		X
Virágné Kocsis Katalin	<i>Segédkönyvtáros képzés</i>		X
Vóna Mária	<i>Felkészülés a különböző felhasználói célcsoportok olvasásfejlesztésére PLB 1241</i>		X

2. melléklet

Válogatás a Somogyi-könyvtárról megjelent sajtóhírekből - 2013

- „Trolizzon” a könyvtárban! – kis szegedi trolibusztörténet (szegedma.hu) 2013. január 8.
- A tanyawestern írója a Somogyiban – „Pipás” évkezdés (szegedma.hu) 2013. január 9.
- Több százan búcsúztatták a Somogyi-könyvtár egykori igazgatóját (szegedma.hu) 2013. február 12.
- A Dél-Alföld legtöbbet olvasó települése: olvasási vetélkedő (moly.hu) 2013. február 16.
- Idén is bevallhatjuk adónkat a Somogyiban (szegedcafe.hu) 2013. március 14.
- 130 éve született Juhász Gyula – tárlattal emlékezik a Somogyi (szegedma.hu) 2013. április 7.
- Könyvritkaságokat fogadnak örökbe a Szegedért Alapítvány díjazottjai (szeged.hu) 2013. április 11.
- Olvasó Dél-Alföld (delmagyar.hu) 2013. április 27.
- Darvasi László meseregénye „A város könyve” (szeged.hu) 2013. május 13.
- Könyvet fogadott örökbe Szeged díszpolgára (delmagyar.hu) 2013. május 18.
- Indul az Ünnepi Könyvhét – sajtótájékoztató a Somogyi-könyvtárban (tktv.hu) 2013. június 4.
- Hanna lett a könyvkirály (delmagyar.hu) 2013. június 7.
- Könyvtári-éjszaka: 540 éves kötetet is bemutatnak (szeged.hu) 2013. június 18.
- 25 Csongrád megyei kistélepülésen lát el feladatokat a Somogyi-könyvtár (szegedcafe.hu) 2013. június 26.
- 5,3 millió forintot kap a Somogyi-könyvtár (szegedcafe.hu) 2013. június 27.
- A Somogyi-könyvtár kincseiből nyílt jubileumi kiállítás (hirado.hu) 2013. július 16.
- Gárdonyi Géza nyomában – irodalmi városnéző séta (delmagyar.hu) 2013. július 30.
- Nyári olvasmányokra hívja fel a figyelmet a Somogyi (szeged.hu) 2013. augusztus 9.
- Ismét SZIN-re lép a Somogyi-könyvtár (szegedma.hu) 2013. augusztus 15.
- Különleges Bibliák a Somogyi-könyvtárban (vtszeged.hu) 2013. augusztus 30.
- Halfesztivál a Somogyi-könyvtárban (vtszeged.hu) 2013. szeptember 6.
- Gobbi Hilda-emlékkiállítás nyílik Szegeden (vtszeged.hu) 2013. szeptember 9.
- Arcvonások: Szőkefalvi Nagy Erzsébet könyvtáros (mr1-kossuth.hu) 2013. szeptember 16.
- Könyvtári hónap Koltaival és Kulkával, Darvasival és Grecsóval (delmagyar.hu) 2013. október 3.
- Varázslatos gyermekkalandok a Somogyi-könyvtárban (szegedma.hu) 2013. október 14.
- 130 évvel ezelőtt nyitotta meg kapuit a Somogyi Könyvtár (vtszeged.hu) 2013. október 18.
- Somogyi-könyvtár és Szegedi Nemzeti Színház: Közönségtalálkozó a Memo ösbemutatója előtt (tiszatajonline.hu) 2013. október 20.
- OlvasShopping – könyvtár költözött a bevásárlóközpontba (szegedma.hu) 2013. október 28.
- Darvasi László háromemeletes mesekönyve a Somogyiban és a megyében (delmagyar.hu) 2013. november 4.
- Rejtő és Móra körül forog az idei Szegedi Képregényfesztivál (szegedcafe.hu) 2013. november 10.
- Palánkainé Sebők Zsuzsanna: A könyvek világában számtalan ponton lehet találkozni (szegedma.hu) 2013. november 23.
- Folytatódik a fiatal tehetségeket bemutató sorozat a Somogyiban (hir24.hu) 2013. november 28.
- Gyermekkönyvhónap decemberben a Somogyi-könyvtárban (szegedkultur.hu) 2013. december 4.
- Olvasásra nevel a Somogyi-könyvtár (szeged.hu) 2013. december 11.
- Európa Rádió: Tervek a Somogyiból - beszélgetés Palánkainé Sebők Zsuzsannával (Európa Rádió) 2013. december 11.
- Hegedűs Réka–Tóth Edit: Esztergapad és faforgács – Idén is Mesterségek dicsérete a Somogyi-könyvtárban (szegedilap.hu) 2013. december 16.